

ROY HESSION

Autor bestselera *Put Golgote*

ZABORAVLJENI ČINITELJI

SEKSUALNOGA
GRIJEHA

Pomoć za dublje
pokajanje

Pornografija, pohota, preljub i drugi seksualni grijesi bujaju u našem društvu i čak su postali problem mnogim vjernicima.

Zašto se čini kao da crkva često posrće u službi onima koji su upali u seksualni grijeh? I zašto se čini kao da je pobjeda nad tim grijesima tako nedostižna?

Je li moguće da postoje činitelji u pitanju seksualnog grijeha koje smo jednostavno zaboravili objasniti? Ili je moguće da ovo uključuje dublje probleme?

Pridruži se Royu dok otkriva ove činitelje i vodi nesigurnog vjernika na mjesto dubljeg pokajanja i pune slobode od grijeha.

»Roy Hession ranjava dušu seksualnog grešnika, kako bi izliječio njegovo srce i poveo ga k odgovoru na sve neodoljive sile koje nas privlače i na sve naše bolesti – pred križ.«

– pali i obnovljeni vjernik

Roy Hession, uspješan evangelizator u Engleskoj, znao je da je izgubio silu Svetoga Duha u svome životu, što je bio užasan osjećaj, budući da je vodio evangelističke kampanje. 1947. godine upoznao je vođe iz Istočnoafričke crkve koja je tada doživljavala opće probuđenje i prepoznao svoju osobnu, duboku potrebu. Bilo je to kao da ponovno počinje svoj kršćanski život dok je ponizno dolazio pred križ. Principi kojima ga je Gospodin poučio prvo su objavljeni 1950. godine u knjizi *Put Golgote*, a sada su dostupni na više od 70 jezika.

RH
BT

ROY HESSION
BOOK TRUST

ISBN: 978-0875088235

9 780875 088235

ROY HESSION

Autor bestselera *Put Golgote*

ZABORAVLJENI ČINITELJI SEKSUALNOGA GRIJEHA

Pomoć za dublje
pokajanje

RH
BT

ROY HESSION
BOOK TRUST

eBooks for download
east.om.org/ebooks

Originally published in English under the title
Forgotten Factors of Sexual Sin: An Aid to Deeper Repentance
by Roy Hession
Copyright © 1976, 2013 by Roy Hession Book Trust

© 2021 by Roy Hession Trust for the Croatian edition.
Translated by permission. All rights reserved.

Sva prava pridržana.

Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, skladištiti, niti prenositi ni u kakvom obliku niti na bilo koji način – elektronski, mehanički, fotokopijama, snimkama, niti drukčije – osim pri pisanim osvrtima u kratkim navodima, bez prethodne pismene dozvole izdavača.

Ukoliko nije drukčije naznačeno, navodi iz Svetoga pisma uzeti su iz Biblije u izdanju Kršćanske sadašnjosti, Zagreb 1999. god., u prijevodu dr. Antuna Sovića, Silvija Grubišića, Filiberta Gassa i dr. Ljudevita Rupčića.
Copyright by Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1997.

ISBN-10 : 0875088236
ISBN-13 : 978-0875088235

Prijevod: Aleksandra Striković
Lektura: Svjetlana Brezo
Graphics & Layout: OM EAST

Sadržaj

Uvodna riječ	5
1. Čudan naslov?	7
2. Zaboravljeni činitelji	11
3. Zaboravljeni činitelj u preljubu	15
4. Zaboravljeni činitelj u bludu	23
5. Zaboravljeni činitelj višestruke dvoličnosti	29
6. Zaboravljeni činitelj u homoseksualnosti.	35
7. Obeščaćenje vlastitog tijela	45
8. Teška nepravda učinjena Bogu	49
9. Nevjerojatna milost – zbrka dovedena u red	57
10. Dublje pokajanje	69
11. Moraš oprostiti	75
12. Razvod ili križ?	81
13. »Grieh neće gospodariti nad vama.«	87

Uvodna riječ

Podnaslov ove knjige – pomoć za dublje pokajanje – mora se shvatiti ozbiljno, želimo li da se ispuni svrha ovoga djela, što ga je napisao moj dragi prijatelj Roy Hession. Nakon petnaest ili dvadeset godina omekšavanja crkve svjetovnim utjecajima, uključujući i izjavu jednoga anglikanskoga biskupa na sudu da je preljub u stanovitom romanu bila neka vrsta »svete pričesti«, vrlo je vjerojatno da nećemo naći ovaj poziv na dublje pokajanje u ovome području života prijatnijim.

Obožavanje Erosa postalo je jednako odlika zapadnoga svijeta, kao i njegov usporedni kult u Efesu u danima svetoga Pavla. Božji su standardi isti danas kao i onda; no, kako ova knjiga naglašava, ista je i njegova milost.

Sedmo poglavlje kaže: »Crkva u Korintu bila je crkva obraćenih i oslobođenih bludnika, preljubnika, homoseksualaca, lopova i pijanaca. A zašto ne? – to crkva i treba biti, hrpa grešnika spašenih Božjom milošću!«

Tako autor veliča Božju milost i dok nas uvodi dublje u narav grijeha otkrivamo da nitko od nas nije nedužan i da smo zato svi kandidati za istu, koja nam dolazi kroz smrt i uskrsnuće Gospodina Isusa Krista.

Ostvari li ova knjiga svoj cilj i pokrene nas na dublje pokajanje, također će nam omogućiti i da upoznamo i uživamo Božju milost na nov i dublji način.

Eddy Stride
Glavni župnik Kristove crkve (*Christ Church*),
Spitalfields, London
Engleska

Čudan naslov?

Nijedan grijeh ne izaziva toliko žalosti i stida i toliko nesretnih komplikacija, osobnih i društvenih, kao onaj seksualni. Putujući tijekom posljednjih četrdeset godina širom britanskog otočja, kroz Sjedinjene Države i druge dijelove svijeta u službi Evanđelja Isusa Krista, došao sam u dodir s mnogim situacijama velike potrebe, tuge i zbunjenosti, koje je prouzročilo to što u naslovu ove knjige nazivam »seksualni grijeh«. Otkrio sam da ovakve situacije obiluju među svima, katkad i unutar same crkve, bilo među novim obraćenicima koji se tek trebaju ispetljati iz nekih aspekata svog nekadašnjeg života, bilo među starijim članovima koji su zarobljeni ovim grijehom.

Svrha je ovog prvog poglavlja u glavnim crtama prikazati značenje i obim ove male knjige s njezinim naizgled čudnim podnaslovom koji je u cjelosti naveden na naslovnoj strani: »Pomoć za dublje pokajanje«. Čak i dok istražujemo probleme i nevolje prouzročene čovjekovim grijehom, znamo (ili bismo barem trebali znati) da Božja milost ima potpun odgovor na sve takve probleme. Ona je uvijek veća od ljudskoga grijeha. Kao što je netko rekao: »Isus se raduje, ne samo oprostiti brljivcu, nego i zbrku dovesti u red«. Kad stvari u životu krenu naopako, njegova je jedina briga oporavak. On ne provodi istragu i ne traži koga će okriviti, već svakome postavlja pitanje koje je davno postavio uzetome u banji Bethesda: »Želiš li ozdraviti?« Jer on je stručnjak u području oporavka od gubitaka, komplikacija i nevolja prouzročenih čovjekovim grijehom. Ako mogu tako reći, on je ovdje u svome najboljem

izdanju i upravo njegovi bezbrojni uspjesi u tome području čine njegovo ime velikim.

Ali (a ovo je jedno veoma važno ali) odgovor Božje nezaslužene milosti uvijek ovisi o čovjekovu bezuvjetnu pokajanju. Samo na mjestu pokajanja ljudi postaju kandidati za njegovu milost. Danas je, međutim, pokajanje postalo nedostajuća bilješka Evanđelja. Ljudi ne znaju kako se pokajati. Čak i među kršćanima, poziv na pokajanje čudno zvuči u njihovim ušima, osobito kad je upućeno njima, a ne samo neobraćenima. Povrh toga, ljudi ne znaju od čega se točno pokajati, osobito što se tiče seksualno nedoličnog ponašanja ili situacija do kojih je to dovelo (koje je taj prijestup stvorio). Često ne vide osnovnu grešku koju su napravili. Ako se uopće pokaju, gotovo bi se moglo reći da se kaju od krive stvari. Zaboravljeni su činitelji takvog moralnog prijestupa koji Boga neizbježno najviše brinu, i budući da nije bilo pokajanja u nečemu čemu se on najviše protivi, ne doživljava se potpun odgovor njegove milosti, i predivan oporavak koji im je mogao dati nikad u cjelosti nije njihov.

Ove su stranice napisane kako bi naglasile te zaboravljene činitelje, u nadi da će se netko, pod osvjedočenjem Svetoga Duha, poniziti i pokajati od tih glavnih prijestupa koje je napravio, i da će u tome pokajanju okusiti slatkoću Božje milosti za grešnike, milosti koja ne samo da oprašta grešniku, već popravlja oštećenu posudu – samog grešnika i njegovu situaciju – kako bi imao bezgraničan razlog pjevati:

*Tko je Bog koji oprašta kao ti?
Čija je milost tako bogata i slobodna?*

Ako je svrha ove knjige »pomoć za dublje pokajanje«, kao što sugerira podnaslov, tad je to samo zato da ponudi pomoć za ohrabrenje grešniku – ono što apostol Pavao naziva »po milosti nam danu vječnu utjehu i dobru nadu«.¹

1 2 Solunjanima 2,16

Shvaćam da po pitanju seksualnog ponašanja svi sebe smatraju stručnjacima! Ovih je dana bilo mnogo javnih rasprava na tu temu, tako da mnogi imaju dobro razvijenu ideju o njoj, te će iz tog razloga neki biti skloni čitati ova poglavlja prilično podrugljivo. No ona su napisana za one u očajničkoj potrebi, kao neka vrsta konopca za spašavanje koji im je dobačen dok se bore s valovima. Ako će netko smatrati da je pristup ovim problemima donekle pojednostavljen te da ne uzima u obzir suvremeno mišljenje o toj temi, volim misliti da je to zato što je i sama Biblija jednostavna, što grijeh naziva grijehom, bez ispričavanja, ali nudi svakom pokajniku Božju milost koja pokriva sve njegove neuspjehe i padove i otkupljuje ga od svih njegovih nevolja.

Ova se poglavlja ne bave samo davanjem dobrih savjeta i predlaganjem smjernica za ljudsko ponašanje, kako bi se spriječilo pravljenje grešaka i nanošenje ozbiljne štete. Ona pretpostavljaju da je greška već napravljena i šteta nanesena, te da je sada prekasno za dobar savjet. Sada se postavlja pitanje postoji li dobra vijest za ljude u takvu stanju? Odgovor je da, i tisuću puta da.

Zaboravljeni činitelji

Danas je naše društvo toliko opsjednuto seksom te ako uopće razmišlja o pogrešnom seksualnom ponašanju, izgleda da je to samo u smislu nedopuštenog seksualnog čina – pohote, nečistoće, nekontrolirane strasti, ili izopačenosti. Ako je to glavna pogreška seksualno nedoličnog ponašanja, ljudima je lako naći opravdanje i zaobići osvjedočenje Svetog Duha. »To je«, kažu oni, »samo nešto biološko, nešto sasvim prirodno. Potpuno je proizvoljno od strane društva, pa čak i Boga, povući crtu i reći, prije određenog mjesta i datuma taj čin je pogrešan, ali nakon tog mjesta i datuma je ispravan. Ono što je učinjeno možda je pohotno, ali time nije ništa manje prirodno.« Ako je glavna grešnost ovakvog nedoličnog ponašanja pohota i nečistoća samoga čina, ljudima je lako raspravljati se na ovaj način.

Čudno je reći, ali to je aspekt zbog kojega je Biblija, koja je jedini izraz Božjega uma što ga imamo na tu temu, najmanje zabrinuta. Ne varajte se, Biblija nedvojbeno osuđuje seksualno nedolično ponašanje zbog njegove pohote i nečistoće. Činjenica da (engleska) autorizirana verzija opisuje takve grijehе na elizabetanskome engleskome oduzela im je velik dio značenja, osobito za suvremeni um. Blud, preljub, mekoputnici, muželožnici, nečistoća, razvrat, slast (strasti), zla želja (zla požuda), to su riječi koje su korišćene. Ali što one znače suvremenom čitatelju? Kad te riječi zamijenimo njihovim današnjim ekvivalentima – promiskuitet, nemoral, nevjerstvo, prostitucija, homoseksualnost, masturbacija, lezbijstvo, pohotno maštanje, uživanje u pornografskoj literaturi, itd. – svi

znamo o čemu Biblija onda govori. I iznenađuje koliko mnogo o tome govori. Ne postoji ni jedna Pavlova poslanica – upućena, zapamti, kršćanima – u kojoj on ne govori o ovim grijesima i ljudima koji ih čine. I kad ga čujemo kako kaže da su to djela »zbog kojih dolazi gnjev Božji na sinove neposluha«¹ i opet, »na koja vas unaprijed upozoravam, kako sam i prije upozorio: oni koji čine takva djela neće baštiniti kraljevstva Božjega«,² uopće nema sumnje da Biblija osuđuje sve to zbog pohote, nečistoće i izopačenosti.

Ali ipak, ponavljam, to je aspekt zbog kojega je Biblija, čini se, manje zabrinuta. Govorim o tjelesnim aspektima seksa, ispravnim i krivim, uz potpuno odsustvo gadljivosti ili šoka. Iako u njezinim izvješćima nema ništa sakriveno, veoma je teško čak i najpohotljivijem čitatelju iz onoga na što aludira izvući posredan užitak – uglavnom zato što nije napisana u tu svrhu, što se zacijelo ne može reći za mnoge knjige izdate u današnje vrijeme, čak i kad pretendiraju biti svrstane među istaknutu literaturu. Sve su aluzije na seks u Svetome pismu, čak i one na osobito ponižavajuće oblike seksa, čiste; i povrh toga, proodne. Bog je riješen ukazati na veće pogreške iza tih djela, gdje su ljudi potpuno krivi i bez izgovora, gdje se prekršaj vidi kao djelo učinjeno protiv vječnih moralnih principa koji su dio Božje prirode, a koji su zapisani u čovjekovoj prirodi, u njegovoj savjesti. I ovdje smo, dakako, u oblasti gdje se seksualno nedolično ponašanje ne razlikuje od bilo kojeg drugog nedoličnog ponašanja. Grijeh je jednostavno samoljublje, sebičnost, nezavisnost od Boga, i to je u biti uvijek isto. Mijenja se samo sirovina u kojoj on djeluje. Sirovina jednog čovjeka može biti seksualna želja, dok kod drugog to može biti želja za prvim mjestom, najvišim položajem u nečemu. Stupanj do kojega se čovjek prepušta svojoj stanovitoj sirovoj građi, unatoč poznatoj Božjoj volji, predstavlja stupanj njegove grešnosti. Bog onda inzistira na osudi seksualno nedoličnog ponašanja na istim

1 Kološanima 3,6 (Šarić)

2 Galaćanima 5,21

principima na kojima osuđuje svako drugo nedolično ponašanje, a to je, ako je ispravno shvaćeno, nešto što njegov sud čini tako izuzetnim za nas.

Međutim, činitelji koji predstavljaju ono što je doista loše u seksualno nedoličnom ponašanju danas su u velikoj mjeri zaboravljeni. Kada se muškarci i žene tijekom neke krize u svom životu pokušaju pokajati od tog grijeha, rijetko odu dalje od priznavanja njegove požude i nečistoće. Ali Bog želi doći do nečega dubljeg od toga, nečega za što su daleko više krivi – kao što je nepravda koju jedna osoba nanosi drugoj kroz seksualno nedolično ponašanje, višestruka dvoličnost koja je uvijek uključena u takve nesretne slučajeve, sramota koju osoba nanosi vlastitom tijelu kroz zlouporabu njegove moći i povrh svega, nepravda učinjena Bogu koji nas voli. Ovo su neki od zaboravljenih činitelja koji se rijetko čuju u priznanju grijeha. Oni koji tvrde da su se pokajali mogli bi, ako to pobliže sagledaju, otkriti da se zapravo nikad nisu suočili s osobito okrivljujućim aspektima svojih djela, te da iz tog razloga nikad zaista nisu iskusili pun odgovor Božje milosti. Katkad čovjeku koji je došao Kristu i prihvatio ga za svoga Spasitelja očigledno nedostaje iskustvo Božje milosti. Njegovo svjedočanstvo nekako nije svjedočanstvo grešnika i ne čini se da ima radost istog, u svom svepraštajućem Spasitelju. Moguće je da nije bilo pokajanja na stupnju koji Bog želi. Možda nije vidio činitelje koji su osobito okrivljujući u njegovu grijehu, ili ih je, ako jest, prigodno zaboravio.

Tako smo došli do detaljnog razmatranja zaboravljenih činitelja u različitim oblicima seksualno nedoličnog ponašanja – zapravo u svakom nedoličnom ponašanju.

Zaboravljeni činitelj u preljubu

Nigdje osnovni činitelji nedoličnog seksualnog ponašanja nisu tako jasno otkriveni, za one koji su voljni vidjeti ih, kao u biblijskom zapisu o ponašanju kralja Davida u slučaju Bat-Šebe, žene jednog od njegovih vojnika. Ta je priča veoma poučna za nas zato što ne govori samo o čovjekovu prljavu djelu, već o tome kako je Bog postupio u toj situaciji, pokazujući da je on Bog istine i suda s jedne strane, ali milosrđa i milosti s druge. Nije to samo priča o padu, inače velikog i pobožnog kralja, već o tome kako ga je Bog veličanstveno i potpuno oporavio od njega. Događaj je postao poznat u svijetu samo zbog gadosti što je izražava; ali to nije razlog zbog kojega je zabilježen u Bibliji. Ispričan je kako bi otkrio Božju slavu u obnovi grešnika poput Davida, oporavlajući čak i situaciju koju je ovaj stvorio, i čak koristeći sav ukor i kaznu koje je to povlačilo za sobom kako bi mu pomogao krenuti naprijed na putu svetosti i zajedništva s njim. Dakle, unatoč nezdravom zanimanju koje bi svijet mogao pokazati za ovu priču, propovjednik Evanđelja je taj koji na nju polaže prvo pravo. U svari je on jedini koji je zaista razumije.

Prisjetimo se ukratko prvog dijela priče. Dok je njegova vojska bila na manevrima protiv raznih neprijatelja, David je bio u Jeruzalemu. Jednog dana je ustao poslije popodnevnog odmora kako bi prošetao u hladovini večeri po krovu svoje palače, odakle je vidio prelijepu ženu dok se kupala, kako je ona mislila, u privatnosti svoga vrta. Davida je obuzela strast prema njoj te je ušao unutra kako bi se raspitao tko je ona. Saznao je da je žena koja živi u toj kući supruga jednog od njegovih vojnika koji je u to vrijeme bio

na ratištu. Naveo ju je da ga posjeti i već je tom prvom prilikom došlo do nedoličnog ponašanja. Nakon toga, ona se vratila kući kako bi nastavila s uobičajenim životom, a da nitko nije znao što se dogodilo; sve je ostalo kao tajna između njih dvoje. Usljedilo je mnogo toga, ali hajde da se za trenutak zaustavimo ovdje.

Do sada nema ničeg neobičnog u ovoj priči. Nažalost, ovo se stalno ponavlja u ljudskom životu, a za samo izvješće ne bi bilo mnogo zanimanja, osim zanimanja onih pornografskog uma, da u ovom slučaju ne vidimo Božje djelovanje s obzirom na ono što je učinjeno. Nasuprot mišljenju mnogih, jedino što ljudski život čini zaista zanimljivim jest ono što Bog čini u pogledu događanja u njemu. Ono što se događa danas, događalo se kroz stoljeća; čovjek nikad nije toliko neoriginalan kao u svojim grijesima. Ali čim čujemo da je Bog djelovao u odnosu na nečiji život i njegove neuspjehe, priča budi zanimanje, jer je u nju ušao nov i uvijek svjež činitelj. Ne postoji sastanak koji pobuđuje više zanimanja od sastanka s osobnim svjedočanstvima; ako čitatelj nikad nije sjedio na jednom takvom sastanku propustio je jednu od najfascinantijskih crkvenih aktivnosti. Ali od kakvoga je interesa za nas slušati neku osobu koja govori kakvim je životom živjela, o nezadovoljstvu toga života, padovima i neuspjesima što su ga obilježili? Ako bi to bilo sve, bio bi to turoban recital, koji bi se više puta mogao usporediti s našim i tuđim iskustvom. Ali kad ta osoba nastavi dalje i ispriča kako je Bog djelovao povodom toga, te da je to učinio u milosti, a ne u osudi, i sve to s najsretnijim rezultatima, svaka riječ je praćena s osobitim zanimanjem, tako da se na kraju slušatelji ne mogu uzdržati i ne dati na glas hvalu Bogu. Samo Božje djelovanje i pokret čine život uzbudljivim i fascinantnim!

Tako je i s ovom pričom koja je pred nama i koju smo na trenutak prekinuli. Nitko nije znao što je David učinio, ali dakako, Bog je znao i spremao se na pokret povodom toga. Njegov prvi korak nužno mora biti osvjedočenje, otkrivenje prave grešnosti tog čina. Neko vrijeme nijedna riječ nije dolazila s neba. David je ostavljen

s grijehom na savjesti. U jednom od svojih psalama kaže nam kroz što je prošao tijekom toga razdoblja: »Prešutjet' sam htio, al' kosti mi klonuše od neprestana jecanja. Danju i noću ruka me tvoja tištala, snaga mi se trošila k'o za ljetnih žega«. ¹ Čak i uz to, neizvjesno je je li imao ikakvu predodžbu o pravoj grešnosti onoga što je učinio. Napokon mu Bog šalje proroka Natana da mu prenese njegovu poruku. U toj poruci ništa nije rečeno o požudi, nečistoći i neobuzdanoj strasti, koje su izražene u njegovu djelu. Ispričana je samo jednostavna priča o užasnoj nepravdi koju je jedan čovjek nanio drugome, a Natan je priča kao da traži kraljev pravni sud o toj stvari. Rekao mu je za jednog bogatog zemljoposjednika koji je imao mnogo ovaca i goveda. Nedaleko od njega živio je siromah u svojoj trošnoj kućici, čiji je jedini kapital, ako bi se to tako moglo nazvati, bila jedna ovčica. Možda je namjeravao od nje uzgojiti još ovaca, ali ona je u međuvremenu postala ljubimica ukućana i veoma draga njegovoj djeci. Iznenada je bogatašu u posjet došao neočekivani putnik. Da bi mu pripremio objed, bogatašu je bilo žao »uzeti od svojih ovaca ili goveda [kojih je imao tako mnogo],... On ukrade ovčicu siromaha i zgotovi je za svog pohodnika«. ² Ništa se ne može usporediti s dramom riječi što su uslijedile u ovom trenutku. »Tada David planu žestokim gnjevom na toga čovjeka i reče Natanu: 'Tako mi živog Jahve, smrt je zaslužio čovjek koji je to učinio! Četverostruko će naknaditi ovcu zato što je učinio to djelo i što nije znao milosrđa!' Tada Natan reče Davidu: 'Ti si taj čovjek!'« ³

Do tog trenutka David uopće nije vidio što je zaista učinio. Uzevši ženu jednog od svojih vojnika učinio je točno to što i bogataš – djelo koje je tako snažno pobudilo njegov gnjev. On, kojemu nije nedostajalo žena i konkubina, prema kraljevskim običajima iz tih dana, morao je zavesti jedinu ženu jednog od svojih vojnika, i to njemu iza leđa, dok je ovaj služio kralju na ratištu, razbijajući

1 Psalam 32,3-4

2 2 Samuelova 12,4

3 2 Samuelova 12,5-7

tako njegov dom i uništavajući njegovu sreću. Čak i da njezin čin nikad nije otkriven, čak i da nikad nije ponovljen, sasvim sigurno se nikad ne bi osjećala isto prema svome mužu. A tko zna kakvu bi joj predodžbu to dalo za buduće izlete u zabranjene stvari? Ono za što je Bog osvjedočavao Davida nisu bile požuda i nečistoća onoga što je učinio, već užasno zlo koje je nanio drugome čovjeku. To je za Davida bio jedan od zaboravljenih činitelja seksualno nedoličnog ponašanja.

To je aspekt ovog pitanja koji nam Bog želi pokazati i od kojega se moramo duboko pokajati želimo li spoznati mir s njim – tešku nepravdu koju smo nanijeli nekom drugom. Značajno je to što zapovijed »Ne učini preljuba«⁴ nije u skupini s onima na prvoj ploči koje se odnose na naše odgovornosti prema Bogu, već na drugoj, među kojima su one koje govore o našem odnosu prema bližnjima. Zapovijedi na prvoj ploči sažete su u Kristovim riječima: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim«,⁵ dok su one na drugoj sažete u riječima: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe«.⁶ Preljub je, prema tome, kršenje zakona ljubavi prema bližnjem. Netko će možda tvrditi da je u njegovu slučaju preljub bio zbog ljubavi, ljubavi prema ženi, te da stoga to nije kršenje zakona ljubavi. Ali ma što to bilo prema dotičnoj ženi, sigurno nije ljubav prema njezinu mužu. Preljub predstavlja najgrublje kršenje prava, interesa i osjećaja druge osobe, a često i okolnosti u kojima je počinjen i u kojima se vrši (jer to obično nije jedan izoliran čin, nego se više puta ponavlja) čine takvo ponašanje još gnusnijim i počinitelja još više krivim. Nije značajna samo činjenica da se zapovijed »Ne čini preljuba«⁷ pojavljuje na drugoj ploči Zakona, već je mjesto na koje je postavljena još značajnije. Nalazi se između zapovijedi »Ne ubij« i »Ne ukradi«, i Bog je svrstava u istu kategoriju. To je u pravom

4 Izlazak 20,14

5 Matej 22,37

6 Matej 22,39

7 Matej 19,18

smislu te riječi krađa – krađa muža ili žene druge osobe, krađa nečije najintimnije sreće, razaranje nečijeg doma.

Ma kako se doimalo čudno, čini se da se Bog s osobitim zanimanjem bavi ovom stranom života i da se na poseban način osjeća uključenim u ovakvo kršenje prava druge osobe. Zapravo jasno objavljuje da će se on osobno osvetiti za to. U Poslanici Solunjanima Pavao kaže »te time ne prikraćivati i varati svoga brata«⁸ (a kontekst jasno pokazuje da se radi o seksualnim odnosima), jer »Gospodin je osvjetnik za sve to«. I opet, u Poslanici Hebrejima čitamo: »Ženidba neka bude u časti među svima, a bračna postelja neokaljana, jer će bludnicima i preljubnicima suditi Bog«.⁹

Kad osoba ostvari svoje želje i ono što se čini kao nova sreća u drugome braku, lako je zaboraviti cijenu koja je morala biti plaćena za to, i koju nije platila ona nego netko drugi. Netko drugi je platio cijenu gubitka svog životnog suputnika; netko drugi je lio suze duboko u noć; nekom drugom je ukradena sreća; nekom drugom je razoren dom; netko drugi je ostavljen usamljen boreći se sam bez ikoga; djeca su ostala bez oca ili majke. Lako je zaboraviti užasnu nepravdu koju je netko drugi pretrpio dok mi uživamo u svojoj novoj ljubavi. Ali Bog ne zaboravlja. Tijekom godina, on nastavlja govoriti ono što je rekao Kajinu: »Krv brata tvoga [ili tvoje sestre] iz zemlje k meni više«.¹⁰ I takva osoba neće upoznati mir s njim sve dok se duboko ne pokaje od tih teških nepravdi koje je nanijela nekome drugom. Doći će vrijeme, kao što dođe u svakom životu, kad će njemu ili njoj biti očajnički potreban Bog i sva pomoć koju on može pružiti, ali neće ga naći sve dok te nepravde ostanu nepokajane i stoga neoprostene s njegove strane.

Dakako, sve su takve situacije opterećene odgovarajućom racionalizacijom koja zasljepljuje svakog učesnika za stvarno zlo koje je počinio. Često se kaže da on ili ona nikad nisu bili doista sretni

8 1 Solunjanima 4,6 (DF)

9 Hebrejima 13,4

10 Postanak 4,10

sa svojim partnerom; da su živjeli pasjim životom; da je život bio nepodnošljiv. Kako je lako debelo pretjerati s ovakvim činiteljima da bi se opravdalo ono što je učinjeno! Čak i tamo gdje je sve to istina (a naravno, takav nesretan život je veoma čest), trebali su biti zadovoljni time da situaciju podnesu, da »iziđu s tim na kraj« i da to čine na neodređeno vrijeme – sve dok na scenu nije stupila druga strana za koju je postojala osobita privlačnost. I nikakvo zlo nije moralo biti učinjeno da ta druga strana nije pristala. U mnogim slučajevima, stvaran razlog za raspad doma nije nemogućnost prvog partnera, već poželjnost drugog. Ali čak i tamo gdje su partneri neosporno nesretni, nema opravdanja za treću stranu da ukrade nekoga tko pripada drugom. Čovjek može zanemariti svoj auto, nikad ga ne čistiti, te dopustiti da dođe u oronulo stanje, ali to nije osnov na kojemu ga netko drugi može prisvojiti jer misli da se može bolje starati o njemu. Nastojimo li i dalje opravdati preljub, najbolje ćemo to provjeriti zapitamo li se osjećaju li se drugi muž ili žena kao da smo im učinili uslugu oduzimajući im partnera i uživajući u privlačnosti te osobe? Unatoč činjenici da to partnerstvo možda nije bilo sretno, kad se takvo što dogodi, drugi muž ili žena uvijek osjećaju velik gnjev prema onome tko im je to učinio, jer su njihova prava zgažena. U mnogim je slučajevima to i mnogo više – stvara se čitav kaotični niz ogorčenja i nesreće.

Mislim da bi ženama osobito trebalo pomoći kako bi uvidjele svoju grešku u svjetlu onoga što su učinile drugoj ženi. Često je uobičajenoj racionalizaciji dodana sentimentalnost koja ih čini slijepima za činjenice onako kako ih Bog vidi. Često osjećaj sažaljenja u ženi postaje veoma jak dok sluša muškarca kako joj priča svoju nesretnu priču. Počinje osjećati da mu ona može dati to što njegova žena ne može. Mogla bi, štoviše, sama sebe uvjeriti da je to što radi plemenito i da bi zbog toga morala biti spremna pružiti otpor čak i osudi koja dolazi od njezine obitelji. Još češće u svemu tome postoji ponos u osjećaju da uspijeva udovoljiti čovjeku u nečemu u čemu njegova žena nije uspjela. Zbog svega

toga gubi iz vida činitelj na koji Bog uvijek gleda, tešku nepravdu učinjenu drugoj ženi. Čak i kad takva prijestupnica dođe kako bi primila Isusa Krista kao svoga Spasitelja, neizvjesno je koliko se duboko pokajala za svoje djelo, te stoga i koliko je duboko upoznala potpuno iscjeljenje i obnovu Božje milosti.

Znam za situaciju u kojoj se čovjek zaljubio u drugu ženu zbog njezine privlačnosti i postao nevjeran svojoj ženi. Ona se rastala od njega i on se oženio tom drugom. Godinama kasnije su se svo troje obratili Bogu i primili Isusa Krista za svoga Spasitelja. Čovjek je bio zabrinut zbog situacije, ali njegova je druga žena bila sasvim zadovoljna time da sve ostane onako kako jest i nije vidjela razlog za zabrinutost. Ne poznajem situaciju osobno, no ne mogu a ne zapitati se prestane li ikad druga žena razmišljati kako ona prva živi sama u iznajmljenu smještaju, ide na posao kako bi se uzdržavala i prolazi kroz sve što joj se događa bez zajedništva koje joj je nekoć bilo dragocjeno – sve to zato što joj je ova ukrala muža i time razorila taj dom. Nema sumnje da je priznala krivicu pohote s početka svoje veze s tim čovjekom i da je priznala da nisu imali pravo upustiti se u vezu; ali to je najmanje važan činitelj u cijeloj toj situaciji. Pitanje je, je li se ikad ponizila pred Bogom i priznala zlo koje je nanijela toj ženi kao grijeh protiv Boga, te je li ikad otišla k njoj priznati joj to, željno je zamoliti za oprostaj i pitati što može učiniti kako bi se to popravilo.

Kada se događaj poput ovog opiše na ovaj način odmah počnemo postavljati ono što smatramo praktičnim pitanjima, osobito ako smo sami u to uključeni. Što trebam učiniti da to ispravim? Trebam li ostaviti osobu s kojom sada živim – i što ćemo s djecom? Ili, u drugoj situaciji, osoba se može pitati treba li reći mužu ili ženi što se dogodilo? Zar nije bolje ostaviti sadašnjeg partnera u neznanju? Vrlo često se ova pitanja postavljaju prije nego što se dogodilo pravo pokajanje, prije nego što je sve to bilo duboko osuđeno pred Bogom kao grijeh. Bog bi nam rekao: »Učini to prvo, i bit će ti osiguran moj oprostaj. Poslije toga ću ti pokazati što

želim da učiniš u vezi ispravljanja stvari s drugom osobom i kad to trebaš učiniti«. Bitno je da se zaista pokajemo i priznamo to Bogu; tada je ta situacija u njegovim rukama; rukama koje sve mogu učiniti novim. Zato ga moramo pustiti da nas vodi k onome što on želi da učinimo po pitanju ispravljanja situacije – a on nas neće uvijek požurivati u tome. Katkad traženje savjeta od drugog iskusnog kršćanina, koji će nam biti odan, može pomoći u utvrđivanju Božje volje.

Zaboravljeni činitelj u bludu

U ovom poglavlju ću morati koristiti staru riječ »blud«, jer se čini da nema suvremenog ekvivalenta; to ne znači da ono što je opisano nije rasprostranjeno, već se, pretpostavljam, danas ne volimo izravno suočiti sa stvarima i nazvati ih ružnim imenom koje zaslužuju.

Razlika između preljuba i bluda u tome je što je preljub seksualno nedolično ponašanje u slučaju kad su jedna ili obje strane u braku s drugom osobom, dok je blud nedolično seksualno ponašanje između strana koje nisu u braku. Preljub se po zakonu smatra kršenjem pravnog ugovora o braku, dok u slučaju bluda nema takvog ugovora, pa nema ni njegova kršenja. Iz tog razloga ljudi smatraju ovaj čin lakšim od preljuba. Zapravo bi se moglo tvrditi da element nepravde učinjene drugoj osobi, o čemu smo govorili, ne postoji u bludu kao u preljubu. Nema sumnje da je popularno mišljenje kako se ovdje ne nanosi nikakva šteta nekom drugom, te stoga to nije važno, tako da ovakva djela u velikoj mjeri ostaju nepokajana.

Ovdje ćemo osobito, razmišljamo li samo o požudi samoga čina, naći kako je lako tvrditi da je sve to ionako prirodno i biološki i da su se danas stari moralni kodeksi promijenili. Ali opet, Bog i ovdje želi otkriti tešku nepravdu učinjenu drugoj osobi i, unatoč popularnom mišljenju, on to ovdje vidi jednako pogrešnim koliko i u preljubu. Dakako da se bludnik morati pokajati isto toliko koliko i preljubnik, želi li upoznati mir s Bogom.

Postoji nepravda učinjena drugome, prije svega u tome što je jedna osoba izazvala drugu da učini nešto što je protiv njezine sa-

vjesti. Unatoč svim suvremenim »naprednim« idejama o ovoj temi, unatoč svim trenutačnim psihološkim racionalizacijama, ljudi još uvijek to smatraju pogrešnim. Svi radikalni razgovori i pisana djela nisu uspjeli ukloniti čovjekovu grižnju savjesti zbog bluda. I kad muškarac zavede djevojku, ili kad pohotna žena isprovocira mladića, taj muškarac i ta žena potiču drugu osobu da učini nešto što će postati mrlja na njezinoj časti, gnojna rana na njezinoj savjesti, nešto dodatno što će morati kriti i o čemu će morati lagati. To je pak može dovesti u stanje koje će je jednog dana odvesti u psihijatrijsko savjetovalište u potrazi za liječenjem svoga izmučenog uma. Zar to nije nanošenje teške nepravde bližnjemu? Muškarčeva ili ženina čast i čista savjest njihova su najdragocjenija imovina, temelj njihove mentalne i psihološke dobrobiti. Koliko je onda kriva osoba koja im nemilosrdno to oduzme!

Zatim, tu je i teška nepravda učinjena drugom u tome što će taj muškarac ili žena možda početi odvlačiti druge na klizav teren daljnjeg nedopuštenog seksualnog ponašanja i promiskuiteta. Tko zna kakvu će predodžbu to dati toj djevojci ili momku o nečemu što se neće tu zaustaviti, nečemu što će zapaliti vatru koja će dovesti do njihove moralne degradacije u promiskuitetu i nečemu još gorem. U Božjim očima odgovornost leži na onome tko je pokrenuo tu osobu niz padinu ili tko ju je poticao nakon što je počela. Ne varaj se, seks je, čak i u svom najboljem i najčistijem izdanju, vatra koja tinja i igrati se s tim isto je što i sipati benzin na nju. Ne smijemo se opravdavati mišlju da seksualni odnos u koji smo mi bili uključeni nikad nije otišao veoma daleko niz tu padinu. Nismo time ništa manje odgovorni, jer smo gurnuli tu osobu dovoljno daleko i učinili mogućim da ona nastavi još dalje. Pokušavajući izbjeći odgovornost u vezi ovoga, neki muškarci će ponosito reći da nikad nisu dotakli djevicu, da su sve one s kojima su imali odnose već pale ranije. Ni oni neće izbjeći odgovornost pred Bogom. Morat će snositi svoj dio krivice jer su naveli tu osobu na moralni pad i stvorili kod nje zanemarivanje moralnih

vrijednosti. Dok će netko drugi morati snositi krivicu jer ju je pokrenuo tako da je postala laka meta tom drugom čovjeku, taj će morati prihvatiti odgovornost što je pogoršao njezinu sramotu. Čovjek koji želi mir i obnovu koje daje Isus Krist morat će se pokajati od svakog bludnog čina, jer je time nanio bolne rane svakoj osobi s kojom je bio i moguće je da će ga Bog čak poslati da traži oprostaj od svake pojedinačno za učinjeno zlo.

Katkad blud nanosi neudanoj djevojci okrutnu nepravdu trudnoće izvan braka. Tko može procijeniti sramotu i tugu i doživotnu odgovornost u nečemu takvom, i kod djevojke i kod njezinih roditelja? A ipak, taj muškarac može nastaviti svojim putem bezbrižno i nezainteresirano, samo da bi uradio isto nekoj drugoj djevojci. Prije nekoliko godina čitao sam dug članak objavljen u jednom američkom časopisu, pod naslovom »Neudana majka«. Veći se dio članka sastojao od priča brojnih takvih djevojaka, često iz dobrih obitelji, koje su ispričane njihovim riječima. Taj mi je tekst parao srce. Jedna je ispričala kako je jednu večer izašla s momkom i nerazumno ga pozvala u svoj stan na kavu kasno te noći. Tamo su bili sami i on ju je natjerao da popusti njegovim zahtjevima. Ona je ostatak noći probdjela na stolici gorko jecajući, dok je on zadovoljan otišao u krevet spavati. Nisam mogao ne predočiti sebi žalost i patnju koje je taj mladić prouzročio, ne samo toj jednoj djevojci, već i poštenoj obitelji iz koje je potjecala, žalost koja će trajati godinama. Nisam mogao ni zamisliti sveukupnu štetu koja je nastala. Čuo sam neke blesave žene u seoskim krajevima koje takvu djecu nazivaju »djeca ljubavi«. Pravo će ime prije biti »djeca požude«. Prava ljubav koju je posvetio Bog ne stvara taj osjećaj nesreće koji požuda uvijek čini. Čak i kad roditelji natjeraju par u ovakvoj situaciji na brak, to ne popravlja uvijek štetu. Takvi brakovi često ne završe sretno, a u velikom je broju slučajeva roditeljska želja da se par vjenča rođena iz želje da sebe poštede sramote, a ne iz brige za najviše dobro dotičnog para. Ne, pravi odgovor je onaj stari, da se pokaju i dođu pod križ Gospodina Isusa

kao grešnici, kao što je morao i mora učiniti svaki čovjek koji želi biti spašen. Tada za takve grešnike dolazi Božja milost i ljubav, grijeh je oprostjen, mir s Bogom obnovljen, na njihovim je usnama svjedočanstvo o njegovoj milosti i, ako su voljni učiniti ono što im Bog pokaže kao potrebno, on može nadvladati i oporaviti cijelu situaciju na takav način da sebi donese slavu i zahvalne pohvale iz srca ljudi. Znam za slučajeve u kojima je Božja milost učinila upravo to i ništa nije ostavila za sobom, osim hvalospjeva njemu »koji nas je ljubio i otkupio nas od grijeha naših krvlju svojom; I učinio nas kraljevstvom i svećenicima Bogu i Ocu svojemu«. ¹

Ova milost također može dosegnuti drugu osobu kojoj je nanesena teška nepravda u situacijama kao što je ova – dijete koje odrasta i prolazi kroz život bez zakonitog oca, katkad ga čak i ne poznajući i uvijek noseći stigmatu izraza »izvanbračno«. Delikatnost ljudske naravi je takva da ovo može imati čudne, pa čak i nemogućavajuće posljedice po dijete rođeno u takvoj nezakonitoj vezi, ne samo u mladosti, već i tijekom cijelog života. Poznavao sam one koji su imali poteškoća u sklapanju pravoga braka zbog psiholoških posljedica sumnje u vlastito podrijetlo. To je još jedan od zaboravljenih činitelja. Neka se u svakom pokajanju muškarca ili žene koji su u ovo upleteni obavezno nađe duboko pokajanje od nepravde nanesene tom nedužnom sinu ili kćeri.

Dakako, kada je to dijete sretno usvojeno, ove su posljedice znatno smanjene. Ali danas, kada je društvo spremnije prihvatiti neudanu majku, sve je manje djece dane na usvajanje, jer sve veći broj djevojaka odlučuje zadržati svoju novorođenčad. Ali će prije ili kasnije sramota i lišavanje, koje su posljedica svega toga, sigurno stići to dijete, bilo dok je malo ili kao adolescenta, sa svim osjećajem gubitka i ozlojeđenosti koji neminovno prate takvo stanje.

Ovo nije rečeno da bi pogoršalo kajanje i samooptuživanje odgovorne osobe, već upravo suprotno. Jer kad se grijeh sa svim svojim posljedicama donese u dubokoj ispovijedi pred križ Gospo-

1 Otkrivenje 1,5-6 (Šarić)

dina Isusa, Božja milost ne samo da briše krivicu zbog učinjenog djela, već se širi i na onoga koji je tim grijehom povrijeđen. »Nema ničega što je teško Isusu, nema ničega što on ne može učiniti«, gdje se onaj koji je odgovoran nađe kraj njegovih nogu u pokajanjnu. On zna kako djelovati u životu te druge osobe, kako iscijeliti rane i stvoriti za nju sve novo. Može je dovesti do toga da ga primi kao svog osobnog Spasitelja; onda više neće biti sumnji u njezino podrijetlo ni osjećaja gubitka. Imat će Boga za svog Oca, čime postaje zajednički baštinik s Kristom i posljedice njezina podrijetla će biti veličanstveno uništene.

Zaboravljeni činitelj višestruke dvoličnosti

Zaustavili smo se na priči o Davidu kad je počinio preljub s Bat-Šebom, za koji nije znao nitko osim Boga. Vidjeli smo dolazak proroka Natana i čuli ga kako objavljuje činitelj Davidova grijeha koji je ovaj zaboravio, ali zbog kojega je Bog bio najviše zabrinut, čin pljačke: svom je vojniku oduzeo ženu.

Međutim, priči tu nije kraj. Nepravda koju je počinio kad je poštedio svoje stado i uzeo ovčicu siromaha bila je strašna, ali ono što je uslijedilo bilo je još strašnije. Mislim, dakako, na virtualno ubojstvo Urije, Bat-Šebina muža.

Oni koji samo površno poznaju izvješća iz Pisma uglavnom shvaćaju da je David sklonio muža s puta kako bi uzeo njegovu ženu, te da ga je na to djelo potakla ljubav i želja za Bat-Šebom. Pažljivije čitanje priče jasno pokazuje da je Davidovo djelo bilo daleko gore od toga. On nije postupio iz ljubavi prema ikom drugom osim prema sebi. Priča nema čak ni tanušnu ublažavajuću crtu strastvene želje da Bat-Šeba bude njegova žena.

Ovo su činjenice: David bi bio sasvim zadovoljan da je mogao ostaviti situaciju takvu kakva jest, nakon što je uživao u svom tajnom trenutku zadovoljstva s Bat-Šebom, da ga ona nije kasnije obavijestila da je ostala trudna. Urija se nije trebao vratiti kući iz rata još mnogo mjeseci i da je Bat-Šeba rodila dijete, tajna bi izašla na vidjelo a David, kralj, bio bi razotkriven. Situaciju je dodatno otežavalo to što je Mojsijev Zakon preljub smatrao veoma ozbiljnim i čak je za to bila propisana smrtna kazna, iako je neizvjesno u kojoj se mjeri to uvijek provodilo. Da bi prikrrio tragove, David

je pozvao Uriju da se vrati, pod izgovorom da su mu potrebne informacije o napretku vojnih operacija. Nakon što ga je ispitao o novostima, poslao ga je kući da provede noć sa svojom ženom. Da je ovaj tako učinio, dijete bi, kad se rodi, bilo smatrano njegovim, što je i bila Davidova namjera. Ali Urija je bio tako odan vojnik da je više volio spavati na vratima kraljevskoga dvora sa ostalim Davidovim stražarima. Kad ga je David ujutru pitao zašto nije otišao kući, odgovorio je: »Kovčeg, Izrael i Juda borave pod šatorima, moj gospodar Joab i straža moga gospodara borave na otvorenu polju, a ja da uđem u svoju kuću da jedem i da pijem i da spavam sa svojom ženom? Živoga mi Jahve, i tako mi tvoga života, zaista neću učiniti nešto takvo!«¹

Osujećen u pokušaju skrivanja onoga što je učinio, David je ponovno pokušao sljedeće noći, tako što ga je pozvao k sebi na večeru i napio ga, uvjeren da će tad poželjeti svoju ženu. Ali vjerni je Urija ponovno više volio spavati sa ostalim vojnicima. David je očajnički želio sakriti svoj grijeh i, kako se čini, sada mu je preostalo još samo jedno: narediti zapovjedniku svoje vojske da postavi Uriju na najopasnije mjesto u borbi gdje će sigurno poginuti, tako da će on onda moći uzeti Bat-Šebu sebi za ženu, a dijete će se roditi u braku i nitko neće pomisliti da je bilo nekih neprikladnih odnosa prije toga. I tako ovdje imamo dirljiv prizor vjernog vojnika koji nosi svoju smrtnu presudu u zapečaćenu pismu. Već je dokazao svoju vjernost i David je znao da mu može vjerovati da neće otvoriti pismo. U svakom slučaju mogao je biti i nepismen, tako da ga nije ni mogao pročitati čak i da ga se usudio otvoriti. Sve se dogodilo po planu; ništa se nije izjalovilo; u sljedećem okršaju Urija je pao među prvima.

Ono što je David učinio nije bilo iz neke naročite ljubavi prema Bat-Šebi. Ona je za njega bila samo instrument jednog trenutka zadovoljstva i to je bilo sve. Ono što je učinio bilo je zbog brige za sebe (jadan ja) i svoju reputaciju. Da bi sebe spasio sramote bio

1 2 Samuelova 11,11

je spreman ubiti drugog čovjeka. Prinio je nevinoga na žrtveniku vlastitog ugleda. U svjetlu svih ovih moralnih sjenki u priči, je li ikad postojalo ciničnije i podmuklije djelo? Ali ma koliko nama to danas bilo jasno dok čitamo priču, još nije bilo jasno Davidu. Toliko je sve racionalizirao da je bio potpuno slijep za činjenicu da je praktički bio ubojica. Znao je da je počinio određene greške, da je bio pohotan i da ga je svladao seksualni nagon, ali nije vidio ubojstvo. Njegova racionalizacija ovog aspekta vlastitog ponašanja vidi se u komentaru na vijest o Urijinoj pogibiji koju mu je preko glasnika prenio zapovjednik njegove vojske, Joab: »Nemoj to uzimati toliko k srcu, jer mač proždire sad ovoga, sad onoga«. ² Trebao je doći prorok Natan kako bi ga podsjetio na taj zaboravljeni činitelj i Davidu je to bilo kao šok. Ovaj mu je rekao: »Zašto si prezreo Jahvu i učinio ono što je zlo u njegovim očima? Ubio si mačem Uriju Hetita, a njegovu si ženu uzeo za svoju ženu. Jest, njega si ubio mačem Amonaca«. ³

Ovdje dolazimo do sljedećeg zaboravljenog činitelja koji je gotovo uvijek nazočan u seksualno nedoličnom ponašanju. Taj je činitelj višestruka dvoličnost kojoj osoba mora pribjeći kako bi sakrila ono što je učinila ili još uvijek čini. To je ono što Biblija naziva »dometanje grijeha na grijeh«. ⁴ Grijehu nedoličnog seksualnog ponašanja i raskalašnog života moraju biti dodani budući grijesi laži, obmane, ostavljanja lažnog dojma, glume i pretvaranja, izvrđavanja, sve da bi se sakrilo ono što se dogodilo ili se još uvijek događa. U svakoj situaciji seksualno nedoličnog ponašanja za koju smo ikad čuli uvijek možemo pretpostaviti da je bila ispletена ogromna mreža laži i obmane prije nego što je istina potpuno izašla na vidjelo. Izgovori možda nisu otišli tako daleko kao u Davidovu slučaju (da smo mi imali toliko izgubiti koliko i kralj, možda ni mi ne bismo postupili ništa bolje); ali laži ispriča-

2 2 Samuelova 11,25

3 2 Samuelova 12,9

4 Izaija 30,1 (DK)

ne roditeljima, obmanjivanje žene ili muža, pogrešno je u Božjim očima isto toliko koliko i ono što je učinio David. Mogu li pitati, jesmo li se, u svim našim kajanjima, pokajali od toga? I ako nam Bog na nešto ukaže, jesmo li voljni to ispraviti?

Danas se kazivanje neistine da bismo poštedjeli sebe i spasili se nevolje ne smatra pogrešnim. Nije tako s Bogom. Biblija daje glavnu izjavu o Bogu kad kaže: »Bog je svjetlo i nikakve tame nema u njemu«. ⁵ U Novom zavjetu riječi »svjetlo« i »tama« nisu samo nejasni sinonimi za dobro i zlo. Svjetlo jednostavno znači ono što otkriva dok tama znači ono što sakriva. Ovo će mnogima dati novi smisao poznatog odlomka. Ova izjava znači da je Bog sve-otkrivajući; da on sve vrijeme razotkriva sve onako kako to zaista jest, naše motive i misli, kao i naše postupke; i da se od njega ništa ne može sakriti. Istinoljubivost mora biti osnova našeg pristupa Bogu. »Gle, istinu ljubiš u srcu.« ⁶ Ali koliko je to strano nama, koji smo po prirodi stvorenja tame. Umjesto da dođemo k svjetlu, naša prirodna reakcija je da bježimo od njega jer imamo nešto što želimo sakriti o sebi; jer »svatko tko čini zlo mrzi svjetlo i ne dolazi k svjetlu, da se ne otkriju njegova djela«. ⁷ Katkad, kad podignemo veliki kamen vidimo mnogo malih stvorenja koja se očajnički jagme za rupe i pukotine. To su stvorenja tame, u mraku se osjećaju kao kod kuće, i kad zasja svjetlo i sve ih razotkrije, njihova je jedina želja ponovno ući u tamu. Takvi su i sinovi čovječiji, bez obzira na to jesu li njihovi grijesi seksualne prirode ili ne.

Odlomak koji nam govori da je Bog svjetlo i da u njemu nema nikakve tame nastavlja dalje i daje nam obećanje predivne milosti, samo ako smo spremni da »u svjetlu živimo, kao što je on u svjetlu« ⁸ – što je dakako suprotno od skrivanja grijeha. Prvo nam je

5 1 Ivanova 1,5

6 Psalam 51,6 (DK)

7 Ivan 3,20

8 1 Ivanova 1,7

obećano da ćemo biti u »zajednici jedan s drugim«. To znači da Bog uvijek može imati zajedništvo sa čovjekom koji je sasvim iskren o sebi i svome grijehu, ma koliko taj grijeh bio težak. Poštenje, a ne svetost, osnovni je preduvjet u našem odnosu s Bogom. Zapravo je iskrenost o našoj grešnosti prvi korak ka svetosti. Svi znamo, kad čovjek kaže: »Bio sam strahovito sebičan u vezi toga i toga«, to je prvi korak ka izlasku iz te sebičnosti. Jednostavna je istina da Bog može učiniti bilo što za čovjeka koji neće ništa skrivati nego koji je sasvim iskren prema njemu. Osim toga, riječi »jedan s drugim« također nude mogućnost zajedništva s drugim ljudima, jer oni ne mogu imati pravo zajedništvo sa čovjekom koji nosi masku. To je zaista dobitak, jer koliko se odvojeno osjećamo od drugih dok ne postanemo iskreni.

Ali takvu čovjeku je obećano i više od zajedništva. Redak nastavlja dalje i govori: »...i krv nas njegova Sina, Isusa, čisti od svakoga grijeha«. Čovjeku koji dođe Bogu u istinitom pokajanju i sa iskrenošću o svome grijehu, srce i savjest bivaju očišćeni i postaju bjelji od snijega, i to ničim manje nego posredstvom krvi Isusa Krista. Ta dragocjena krv govori o dovršenom podnošenju osude koju je ispunio Gospodin Isus Krist na križu na Golgoti. Ne postoji ništa čime bi i najviše izmučena savjest mogla sebe optužiti, ni osjećaja sramote pod kojim bi se mogla mučiti, osim onoga što je već predviđeno i dovedeno u red Sinom Božjim kada je prinio sam sebe za žrtvu na križu. I Bog je objavio da je zadovoljan onim što je njegov Sin učinio za grijeha svijeta na najuvjerljiviji mogući način: tako što ga ja uskrsnuo iz mrtvih.

*Da Isus nije platio dug, za nas određen,
Čovjek nikad ne bi bio oslobođen.*

I sa očišćenjem njegovom krvlju dolazi sva druga pomoć koju Božja milost ima za nas, čak i u okolnostima u kojima se nalazimo; ali o tome više u kasnijem poglavlju.

Ovo je, dakle, bio još jedan od zaboravljenih činitelja, višestruka dvoličnost, koju grijeh uvijek nosi sa sobom. Neka bismo našli u iscjeljujućem obećanju Božje milosti sladak poticaj na pokajanje od svega ovoga, isto koliko i od samoga grijeha.

Zaboravljeni činitelj u homoseksualnosti

Sada se moramo suočiti s pitanjem homoseksualnosti, to jest seksualnim odnosima između osoba istog spola, muškaraca s muškarcima ili žena sa ženama, i zapitati se postoji li ovdje neki zaboravljeni činitelj, odnosno, ima li tu aspekata za koje je potrebno pokajanje pred Bogom; aspekata na koje se općenito ne gleda na takav način?

Normalni heteroseksualni ljudi imaju prirodnu averziju već na samu pomisao o homoseksualnom odnosu i radije ne bi ni razmišljali o tome. Ali to je rastuće zlo koje se širi kroz naše društvo i bojim se da je sve veći broj ljudi u opasnosti od uvlačenja u to. Neke osobe kojima možda želimo pomoći mogu biti u tom broju i zato se s tim moramo suočiti. Budi uvjeren da milost našega Boga ima savršen i adekvatan odgovor na ovu potrebu i on ne nalazi da u ovom nedoličnom ponašanju ima više poteškoća od drugih vrsta nedoličnog ponašanja koje smo spomenuli. Možemo pouzdano tvrditi da u Gospodinu Isusu postoji svaka nada za homoseksualce, kao i za sve druge.

Moramo početi sa činjenicom da su danas mnogi prestali smatrati ove postupke grešnim. Možda ih smatraju neprirodnim ili nenormalnim, ali zacijelo ne grešnim, dakle moralno neodrživim. Izgubili su iz vida činjenicu da sveti Bog apsolutno osuđuje takve postupke. To je zaboravljeni činitelj. A homoseksualac koji traži pomoć mora početi odavde ili uopće neće početi.

Promjena u stavu javnosti dogodila se ovako: prvo su naši zakonodavci odlučili ukloniti prakticiranje homoseksualnosti kao zločin iz zakonika – mada još uvijek postoje klauzule koje ovo nastoje

sprječiti kod osoba ispod određene dobi, kako ne bi došlo do zlouporabe. Publicitet kojim je ovo bilo popraćeno odavao je dojam da je to sada društveno prihvatljivo. Odatle je potreban samo jedan mali korak kako bi se stekao dojam da to čak ne treba smatrati ni grešnim, da, štoviše, i sam Svemogući gleda na to blagonaklono. Ovo gledište može jednako početi prodirati i u um kršćana.

Mora se priznati da postoji razlika između zločina i grijeha. Zločin je kršenje zakona države; grijeh je kršenje Božjih zakona. Država ne nastoji upravljati i ograničiti sva djela ljudi, već samo ona koja mogu biti štetna za druge, to jest za društvo. Zakoni države ostavljaju ljudima slobodu da čine što žele sa ostatkom svog života. Nije tako s Božjim zakonima; ljudi su mu odgovorni za svaki dio svog života, za misli i motive, kao i za postupke. Dakako, zabranjeno je ono što drugima nanosi štetu, kao što i država to zabranjuje, ali Božji zakoni ovdje idu dublje od državnih i pokrivaju šire područje. Međutim, postoji čitav niz stvari koje oni nazivaju prijestupom, a koji nemaju nikakve veze sa štetom nanesenom drugima. One su pogrešne samo zato što je Bog Bog, i zato što on kaže da su pogrešne. Nema dvojbe da postoje razlozi zašto on to kaže, i on zna da život ljudi najbolje funkcionira kad se oni povinuju njegovim zakonima. Ali naša poslušnost njima ne smije ovisiti o spoznaji koliko su oni blagotvorni. Moramo im se pokoriti samo zato što je Bog konačni moralni sudac i zato što on kaže to što kaže.

Sada je odlučeno da se zakon zemlje promijeni i da se prakticiranje homoseksualnosti više ne smatra krivičnim djelom, na osnovu činjenice da je to privatna stvar pojedinca, da ne nanosi nikakvu štetu društvu, te je stoga van kontrole države. Štoviše, dokazivalo se da zakon mora biti suosjećajan prema ljudima koji su u to uključeni. Ali ostaje mnogo prostora za pitanje da li ovo djelovanje zaista ne nanosi štetu društvu. Homoseksualne sklonosti nisu samo urođene, to jest nisu dio čovjekova izvornog stanja na koje on ne može utjecati; već su češće stečene tako što su ga

drugi upoznali s takvom praksom. Zatim ta praksa u koju je uveden uzrokuje da svi njegovi seksualni instinkti postanu izopačeni i iskrivljeni, krećući se u neprirodnom smjeru, tako da on postaje nesposoban za radost sretnog bračnog života u kojemu se rađaju djeca. To se može proširiti poput pošasti kroz naše društvo, kao što je to bilo u Sodomi i Gomori. Može li se reći da je kod svih ljudi u tim gradovima homoseksualnost bila urođena, da su bili tako rođeni te stoga nitko nije bio odgovoran? Teško; njihova je homoseksualnost nedvojbeno bila stečena praksom koja je prenošena od jednoga do drugoga sve dok se nije pretvorila u gotovo sveopću ovisnost. Da im je bilo dopušteno tako nastaviti, stanovništvo bi se smanjilo, pa čak i izumrlo, jer ne bi bilo normalnih obitelji. Ako to nije šteta nanesena društvu, što jest? Istina, zakon u našoj zemlji ima odredbe kojima je cilj zaštititi osobe ispod određene dobne granice; ali nisu samo oni ispod određene dobne granice ti koji mogu biti izopačeni.

Dobro onda, neka bude tako; naše društvo ne treba biti zaštićeno od ovoga i prakticiranje homoseksualnih djela nije više zločin. Ali još uvijek je grijeh – Božji zakoni nikad nisu bili liberalizirani. I prvo što homoseksualac uhvaćen u taj problem mora učiniti, želi li Božju pomoć, jest složiti se s njim i nazvati to grijehom. Može se činiti kao da ovom savjetu nedostaje samilosti i suosjećanja, te da se ne slaže s onim što bi neki suvremeni psihijatri rekli ljudima. No biblijski se način vrlo često ne slaže sa suvremenom misli i kad ohrabrujemo čovjeka da nazove nešto takvo grijehom, to nije zato da bismo ga mučili produbljivanjem osjećaja krivice, već kako bismo mu pomogli da napravi prvi korak ka oslobođenju. Jer ako homoseksualnost nije grijeh, već jednostavno nesretna karakteristika njegove ličnosti, zaglavio je s tim za čitav život; ne postoji ništa što bi mogao učiniti, osim naučiti kako živjeti s tim. Zapravo mi je jedan psihijatar rekao: »Mi ne tvrdimo da možemo izliječiti takvu osobu, već samo da jasnog homoseksualca možemo pretvoriti u sretnog«. Gluposti! Ali ako je čovjek spreman to

nazvati grijehom, tad za njega postoji sva moguća nada; tu je Spasitelj čija krv čisti od grijeha; i on će otkriti da je priznanje istog čovjekov najbolji preduvjet za susret s njim. Otkrit će da je Kristovo otkupljenje načinjeno po mjeri, baš za njega takvog kakav je, te da je njegova moć dostupna i da ga može osloboditi od svega što je spreman nazvati grijehom.

U svjetlu jasnih biblijskih izvaja ne smije biti racionaliziranja o grešnosti homoseksualnosti. Biblija je naš jedini udžbenik o Božjem mišljenju o tom pitanju i potpuno je jasna. Tu je, prije svega, slučaj gradova Sodome i Gomore koje je Bog potpuno uništio zbog rasprostranjenosti ovoga grijeha. Zatim je tu odlomak iz Poslanice Rimljanima koji kaže da se »s neba očituje gnjev Božji na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi«. ¹ Nekoliko redaka dalje govori nam što je izazvalo taj gnjev: »žene njihove zamijeniše naravno općenje protunaravnim; jednako muškarci, ostavivši prirodno općenje sa ženom, usplamtješe pohotom jedan za drugim, vršeci – muškarci s muškarcima – sramotne stvari i na sebi primajući pravednu plaću za svoje zablude.« ² Zatim je tu odlomak iz prve Poslanice Korinćanima, na koji smo već aludirali i gdje se kaže: »ni mekoputnici ni muškoložnici... neće baštiniti kraljevstva Božjega«. ³ Za ova dva izraza – »mekoputnici... muškoložnici« (u grčkome su to također dvije riječi) revidirana standardna verzija na engleskome koristi samo jednu riječ: »homoseksualci«, i to značenje Pavlovih riječi čini suvremenom umu sasvim jasnim; a on kaže da takvi neće baštiniti Božje kraljevstvo. Na drugome mjestu govori: »zbog kojih dolazi gnjev Božji na sinove neposluha«. ⁴ Dakle, prvo što homoseksualac koji žudi za oslobođenjem mora učiniti jest priznati da se, igrajući se s tim, igrao s jednom od stvari koje donose Božji gnjev na svijet nevjernika.

1 Rimljanima 1,18

2 Rimljanima 1,26-27

3 1 Korinćanima 6,9-10 (DF)

4 Kološanima 3,6 (Šarić)

Upravo u ovom trenutku moramo paziti da točno shvatimo što sačinjava grijeh od kojega se mora pokajati kad se radi o homoseksualnosti, inače ćemo i sebe i one kojima želimo pomoći odvesti u ropstvo. Homoseksualne sklonosti neke osobe su njezina sirova građa. Većina ljudi ima normalnu sirovu građu, ali kod nekih je ona izopačena. Takva izopačena sirova građa sama po sebi nije ništa više grešna od normalne; ono što je važno jest što osoba čini s tim. Može joj se prepustiti, nasuprot Božjoj volji, ili se odreći sebe u svojoj sirovoj građi. To znači da su blud i homoseksualni čin jednako grijeh. Obadvoje predstavljaju povlađivanje sebi nasuprot Božjoj volji, a jedina je razlika u tome što je sirova građa, s kojom svaki počinje, drugačija. Ako se čovjek s homoseksualnim sklonostima prepusti tim izopačenim željama, bilo da je to samo u mašti ili u stvarnom činu, to je grijeh. Međutim, ako se on uporno pred Bogom odriče sebe u toj sirovoj građi, kajući se u svom srcu od prvih reakcija i u svojoj se potrebi pouzda u Isusa, to je prvi korak ka svetosti. Kako divna misao – svetost za homoseksualca! I to je ponuđena mogućnost u Isusu Kristu, kao što ćemo vidjeti u ovom i kasnijim poglavljima.

Zato neka se ni muškarac ni žena ne osjećaju osuđeno samo zato što imaju ovu izopačenu sirovu građu; važno je što će učiniti s tim. Sklonost može biti urođena, može biti sa čovjekom od njegovih najranijih godina života, i stoga teško može biti kriv za to. S druge strane, ta sklonost može biti stečena, kroz vlastita nedjela. U tom se slučaju on mora poniziti i priznati svoj prijestup Bogu kako bi mu bilo oprošteno i kako bi bio potpuno očišćen od krivice – iako bi ta sirova građa, naravno, i dalje mogla biti s njim. Tad je u istom položaju kao onaj prvi čovjek – oboje imaju sirovu građu zbog koje ne trebaju očajavati ili osuđivati sebe. Obojica su sada dobili priliku priznati Bogu gdje se nisu odrekli sebe nego su se prepustili svojoj sirovoj građi, te doći pod Isusov križ u vjeri u njegovo obećanje da im on oprašta grijeh i čisti ih od svake nepravедnosti.⁵ To će

5 1 Ivanova 1,9

značiti jasan i čist prekid svakog pogrešnog odnosa s drugima, kao i izbjegavanje situacija koje mogu dovesti do posebne kušnje. Kod njegovih nogu ne trebaju samo tražiti njegovu pomoć što se tiče daljnjih kušnji koje bi njihova sirova građa mogla poslati u njihovu svijest, već ga pustiti da preuzme cijelu bitku – zapravo sav njihov život. Velika je razlika u tome hoćemo li od Isusa tražiti samo da nam pomogne ili da on sve preuzme. Dok se ljudi drže u blizini njegova križa, kajuci se u bilo kojem trenutku od prvih pogrešnih stavova svog srca i donoseći ih njemu, otkrit će da ih je Gospodin oslobodio; jer nas Isusova krv nastavlja čistiti dok mu mi nastavljamo dolaziti s počecima našeg grijeha. Poznajem neke kojima je Gospodin čudesno pomogao na ovaj način, i danas su to osobe koje žive u sretnom braku i imaju djecu. Ima i drugih koji se nisu smatrali spremnim za brak, ali su ipak pobjednici.

Sve se ovo veoma razlikuje od načina na koji rasuđuje osoba koja prakticira homoseksualnost. Pošto osjeća da ne može imati seksualni život na normalan način, ona smatra da ima neotuđivo pravo upustiti se u onaj izopačeni. Ali osoba s normalnim željama uglavnom ne razmišlja na taj način. Ona ne mora biti u braku; to zadovoljstvo joj možda još nije dodijeljeno – zapravo možda nikad neće ni biti. Ali ne smatra da joj ta činjenica daje pravo biti promiskuitetna sa svakom atraktivnom osobom suprotnoga spola na koju naiđe. Mora se odreći svojih prirodnih nagona kako bi bila barem ugledan član društva, a kamoli kršćanin.

Neki homoseksualci bi sada mogli pitati znači li to da nikad neće imati seksualno ispunjenje? Da, to bi moglo značiti upravo to, osim ako, ili sve dok, Bog ne promijeni njihovu sirovu građu. U svakom slučaju, mnogi su ljudi morali proživjeti život bez bračne zajednice. Možda za njih nije bilo otvorenog drugog izbora, ili su možda odlučili radije ostati sami umjesto ući u brak s nekim tko nije bio Božji izbor za njih. Takvi su ljudi ipak pronašli istinsko ispunjenje u životu, čak i bez seksualnog iskustva, i Isus Krist im je bio sve što im je potrebno, više od muža ili žene. Zato ti je

potreban Gospodin Isus kao Spasitelj, koji će preuzeti od tebe tvoj život i zadovoljiti tvoje srce, želiš li se probiti do mira i oslobođenja. Inače ti to nikad neće uspjeti. Ali ako je on tvoj, imaš i sve ostalo. On zna kako dati tisuće jastučića-štitova na koja ćeš se dočekati i tisuće nadoknada za tvoje odricanje od vlastitih želja; i život i služba za druge će se otvoriti, što inače ne bi bilo moguće.

Možda se dalje zapitaš: Zar on ne može sasvim promijeniti ovu pogrešnu sirovu građu kod mene, tako da više u sebi ne vodim ovu neprestanu ding-dong bitku? Da, zaista može. Učinio je to za mnoge, i oni danas uživaju normalan život. Ali nije vjerojatno da će se to dogoditi u tvom slučaju, osim ako ne dođeš na mjesto gdje ćeš reći: »Budi moje želje, ma što one bile, ja idem pred križ da ih se tamo svaki put odreknem«. Tada je On u stanju učiniti nešto povodom tvoje sirove građe, ili sasvim iznenada, ili postupno. Ako je njegova volja drugačija, ti nastavi ići s njim na putu križa u miru.

Moram požuriti i dodati jednu važnu karakteristiku onome što je ovdje rečeno o izopačenoj sirovoj građi, da ne bi netko tko se prepustio homoseksualnom činu pomislio kako to ukazuje da je on nužno tipični homoseksualac i da je zauvijek opterećen njom. U posljednje su vrijeme psihijatri i zakonodavci tako mnogo pričali o ovoj temi, da bi takva osoba mogla lako u očajanju samu sebe svrstati među one koji nikad neće moći sklopiti sretan brak, te će stoga postati dio te usamljene grupe ljudi koji se sa užasom bore protiv svojih sklonosti, ili im se naposljetku prepuste. A sve vrijeme to može biti daleko od istine; ta osoba uopće ne mora biti tipičan homoseksualac. Svaka normalna heteroseksualna osoba može se upustiti u homoseksualni čin ako je dovoljno prkosna Božjoj zapovijedi i dovoljno riješena isprobati novo seksualno iskustvo.

Istina je da Bog ne naziva homoseksualnost nekim drugim kitnjastim imenom nego grijehom, i on poziva čovjeka kojega se to tiče da učini isto te da čineći to nađe za sebe čudesna vrata nade. Jer, kao što smo rekli, ako je to grijeh, tad za njega postoji

lijek u Kristu, kao i za svaki drugi. Pismo to ne stavlja u posebnu kategoriju kojoj je potreban poseban tretman, već ga jednostavno klasificira kao grijeh, uz sve druge vrste grijehova. Zaista, upravo ranije naveden odlomak iz Poslanice Rimljanima koji govori kako su žene zamijenile prirodno spolno općenje neprirodnim, i o muškarcima koji su izgarali od požude jedni za drugima, nastavlja dalje i opisuje ljude koji su daleko od Boga i koji su puni svake nepravедnosti, pokvarenosti, pohlepe, zloće, zavisti, ubojstva, svađe, prijevare, zlonamjernosti, ogovaranja i još mnogo toga. Sve je klasificirano zajedno kao jasan, nedvojben grijeh, homoseksualnost je nabrojana između svega ostalog i sve je izloženo pred Bogom kao takvo; i ako postoji oprostaj i očišćenje u Gospodinu Isusu za pohlepu, zloću, zavist, ubojstvo, svađu i prijevaru, tad postoji isto i za neprirodnu uporabu seksa. Hvala Bogu što je Gospodin Isus previdio i donio zadovoljenje za ovaj grijeh kao i za svaki drugi, odnijevši ih »u tijelu svom na drvo«,⁶ i izvor je otvoren⁷ za očišćenje mrlje od ovog, kao i od svakog drugog grijeha. Odgovor je, dakle, priznati to Bogu kao grijeh te vjerovati u njegovu spremnost i moć da ti ga oprost, očisti te od njegove prljavštine, oslobodi te od njegove sramote i donese ti slatko iscjeljenje, trenutačno ili postupno, za svaku izopačenost, ma kakva bila, koja postoji u sirovju građi.

Činitelji koje smo već spomenuli s obzirom na druge oblike seksualno nedoličnog ponašanja, odnose se i na ovaj oblik – višestruka dvoličnost i osobito nepravda nanescena drugom. Kada ovo čini, čovjek prenosi drugima istu izopačenost koju on ima. Ako to može biti nešto što je stečeno, onda je on pomogao nekom drugom to steći, uništio je nečiji seksualni život i lišio nekoga mogućnosti da ima sretan obiteljski život. Čak i tamo gdje se to događa između dva naizgled predana homoseksualca, svaki od njih još uvijek mora preuzeti krivicu za nepravdu nanescenu drugome; jer ni jedan

6 1 Petrova 2,24 (DF)

7 Zaharija 13,1; 1. Ivanova 1,7

homoseksualac nije to nepovratno i svaki je gurnuo onog drugog taman toliko dalje na tom putu da učini njegov oporavak težim.

Ovo su daljnja pitanja u vezi kojih je nužno pokajanje kraj Isusovih nogu, želi li čovjek upoznati potpun oporavak u njegovoj milosti. Odvoji vrijeme za ovo, dragi moj, pogledaj dio po dio grešnost svakog zaboravljenog činitelja i priznaj sve Gospodinu. Nećeš dugo morati stajati u poniznosti pred njim prije nego što otkriješ kako njegov mir ulazi u tvoje srce i znat ćeš da ti je oprošteno, da si obnovljen i potpun. Ako te zatim pošalje drugima s kojima si sagriješio kako bi i njih zamolio za oprostaj, mogao bi upotrijebiti tvoje svjedočanstvo za njihovu obnovu i iscjeljenje.

Obeščaćenje vlastitog tijela

Oklijevao sam dodati poglavlje na temu nepravde koju čovjek čini sam sebi kroz nedolično seksualno ponašanje, jer su ljudi obično i previše svjesni gubitka koji su pretrpjeli i nesreće koju su sami sebi nanijeli kroz takvo ponašanje, barem nakon događaja. Gubici koje ljudi trpe protežu se od gubitka čiste savjesti, koji prati uznemirenost jer uvijek moraju nešto kriti, sve do veoma bolnih i komplikovanih situacija kada muškarac ili žena vide da je sva njihova sreća nestala, kako se čini, zauvijek. Stoga su takva zla koja ljudi nanesu sami sebi teško zaboravljeni činitelji; u svakom slučaju, pokajanje koje je zasnovano samo na razmatranju svega toga bilo bi potaknuto previše sebičnim motivima i stoga bi u velikoj mjeri bilo nevažće. Zato je malo potrebno pisati o ovom aspektu.

Međutim, postoji određena nepravda koju čovjek nanosi sam sebi kroz nedolično seksualno ponašanje a koja je zaboravljena, i može se lako prijeći preko nje kad čovjek dođe Bogu tražeći njegov oprostaj i obnovu. To je ono što mogu nazvati sramotom nanesenom vlastitu tijelu.

Prije svega moramo razumjeti uzvišeno gledište koje Novi zavjet ima o našim tijelima. Pavao kaže: »Ili zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama i koji vam je dan od Boga?«¹ Kad se čovjek pokaje od svojih grijeha i primi Isusa Krista za svog osobnog Spasitelja, njegovo je srce očišćeno Kristovom krvlju i Sveti Duh ulazi i nastanjuje se u njegovu tijelu kako bi upravljao cijelim njegovim životom. Pavao bi želio da vidimo

1 1 Korinćanima 6,19

koliko je izvanredno to što Sveti Duh, treća osoba Trojstva, boravi u nama. Upravo zbog te činjenice naša tijela sačinjavaju njegov hram i stoga se smatraju svetim i odvojenim za božansku uporabu, koliko je to bio i drevni Hram u Jeruzalemu. Ovo se čak odnosi i na onoga tko još nije vjernik. Njegovo tijelo još uvijek nije hram Svetoga Duha, ali jest to potencijalno, jer je i za njega uvijek otvorena mogućnost da primi Krista za svog Spasitelja; štoviše, cijena njegova otkupljenja već je plaćena i vlasništvo (dosl. tapija) nad njegovim tijelom pripada Kristu, čak iako se ovaj još uvijek nije odrekao posjeda.

S obzirom na to, svaka je zlouporaba naših tijela oskvrnuće Božjeg hrama, za što su određene najstrože kazne. »Ako tko razara hram Božji, njega će Bog razoriti, jer je svet hram Božji, a taj ste vi.«² I svako seksualno nedolično ponašanje upravo je to, razaranja Božjeg svetog hrama. To je uporaba njegova hrama u svrhu drugačiju od one za koju je namijenjen. Tijelo koje treba biti upotrijebljeno za štovanje Boga zapravo je upotrijebljeno za štovanje đavla. Kakvo strašno oskvrnuće! Kakvo obeščašćenje vlastita tijela! Ispravna suvremena riječ je zlouporaba tijela. Nije bez značaja da je poznati stariji izraz za masturbaciju bio samoblud i da je on u velikoj mjeri odbačen zbog formalnije riječi – vjerojatno zato što ljudi ne žele da ih riječ podsjeća na pravu narav onoga što rade. Kada se osoba upusti u ovo seksualno zadovoljenje sama sa sobom, zlopotrebljava samu sebe, koristi svoje tijelo za svrhu koju joj Bog i priroda nikad nisu namjeravali dati.

Pavao nam na drugom mjestu daje još uzvišeniji pogled na naša tijela. On voli govoriti kako je vjernik sjedinjen s Kristom kroz Svetoga Duha koji boravi u njemu, kao što su udovi spojeni s tijelom. Krist je glava a mi smo njegovi udovi koji su spojeni s njim, sa istim životom od njega koji prožima sve nas. Poslušaj onda kako on na izvanredan način koristi ovu metaforu kad govori o pogrešnoj uporabi seksa: »Ne znate li da su vaša tjelesa Kristovi udovi? Hoću

2 1 Korinćanima 3,17

li otkinuti Kristove udovi i učiniti ih udovima bludnice? Daleko od toga! Ili ne znate da onaj koji se s bludnicom združi s njom biva jedno tijelo, jer se veli: 'Oboje će biti jedno tijelo.' A tko se združi s Gospodinom, s njim je jedan duh«. ³ Kada čovjek uđe u taj stan na poziv te sumnjive djevojke, ili u tu javnu kuću (doslovno »kuću zloglasne slave«), taj bordel, on uzima svoje dragocjeno tijelo, udove koji su Kristovi, i predaje ih najnižem od svih postupaka, čineći ih dijelom djevojke koja nema ni principa ni časti, što je potpuna izopačenost visoke i svete svrhe koju mu je Bog namijenio.

Ono što je rečeno o samobludu i prostituciji jednako vrijedi i za sve druge oblike nemoralna, homoseksualnosti i izopačenosti.

Čuj konačno Pavlove dalje riječi na ovu temu, gdje on, kako se čini, sve to sažima: »Bježite od bludnosti [seksualnog nemoralna]. Svaki (drugi) grijeh koji čovjek učini izvan tijela je; a bludnik griješi protiv vlastitoga tijela«. ⁴ Bi li išta moglo biti jasnije u objašnjenju da je seksualno nedolično ponašanje obeščašćenje vlastitog tijela, koje je hram Božji, ud Kristov? Bludnik griješi protiv svoga tijela.

U svim našim pokajanjima, pokajmo se i od ovoga i priznajmo Bogu da smo obeščastili svoja tijela. I da bismo se ohrabрили vratimo se na zapis iz Evanđelja i prisjetimo se da je milost našega Gospodina Isusa takva da nitko ne prima tako spreman oprostaj kao oni koji se pokaju od svog nemoralna. Žena uhvaćena u preljubu o kojoj se piše u Evanđelju po Ivanu u poglavlju 8, čula ga je kako govori: »Ni ja te ne osuđujem. Idi i od sada ne griješi više«, ⁵ dok su licemjerni farizeji koji su je pokušali optužiti pred njim bili ostavljeni u mraku vlastitoga grijeha.

Radi našeg daljeg ohrabrenja dopusti mi istaći da su mnogi sveti kršćani iz crkve u Korintu bili obraćenici upravo iz ovakvog ponašanja. Pavao, naravno, grmi: »Nemojte se varati! Ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubnici, ni mekoputnici, ni oskvrnitelji dje-

3 1 Korinćanima 6,15-17

4 1 Korinćanima 6,18

5 Ivan 8,11

čaka, ni lopovi, ni lakomci, ni pijanice, ni klevetnici, ni razbojnici, neće baštiniti kraljevstva Božjega«. Ali pošto je sve to rekao, on radosno dodaje: »Vi ste neki takvi bili. Ali (kakvo veličanstveno ali!) se opraste, i posvetiste, i opravdaste imenom našega Gospodina Isusa Krista i Duhom našega Boga« (1. Kor. 6,9-11). Crkva u Korintu bila je crkva obraćenih bludnika, preljubnika, homoseksualaca, lopova i pijanaca. I zašto ne? To crkva i treba biti – gomila grešnika spašenih Božjom milošću!

Nakon sastanka na kršćanskom američkom koledžu prišao mi je jedan mladić, očigledno veoma ožalošćen. »Muči me ovaj redak«, rekao je i pokazao na riječi u njegovoj Revidiranoj standardnoj Bibliji: »ni homoseksualci... neće baštiniti Božjeg kraljevstva«. ⁶ »To sam ja«, rekao je. »To onda znači da ne mogu ući u Božje kraljevstvo.«

»Ali ne smiješ tu stati«, rekao sam mu, »pogledaj sljedeći redak: 'A neki od vas su bili takvi. Ali, oprali ste se... posvetili... opravdali.' Pokaj se duboko u podnožju križa gdje će Isus učiniti sve ovo za tebe i bit ćeš dio iste družine – velikih grešnika spašenih još većom milošću«.

6 1 Korinćanima 6,9-10 (CRO)

Teška nepravda učinjena Bogu

Sada smo došli do osnovne greške svakog nedoličnog seksualnog ponašanja, one koja je posebno zaboravljena – do nepravde učinjene Bogu. Ovo je bio aspekt grijeha koji je David naposljetku došao ispovijediti više nego bilo što drugo, jer u svom čuvenom Psalmu pokajanja o tom pitanju, on kaže: »Tebi, samom tebi ja sam zgriješio i učinio što je zlo pred tobom«. ¹ A ipak, bilo je to nešto što David nije vidio sve do onog dana kad je Natan došao k njemu.

Nakon što nam je detaljno ispričana duga, prljava priča, na kraju poglavlja dolazi ova jednostavna, bremenita rečenica: »Ali djelo koje učini David bijaše zlo u očima Jahvinim«. ² Čitamo to sa osjećajem olakšanja da postoji konačni moralni sudac koji je zabrinut zbog nepravde učinjene protiv nedužnog. Ali kakvo je to Gospodnje nezadovoljstvo? Je li to samo nezadovoljstvo zakonodavca jer su njegovi zakoni zanemareni? Ili je moguće da Bog nekako sebe vidi kao onoga tko je pretrpio osobnu nepravdu u toj situaciji? Ja vjerujem u ovo potonje, iako je David bio sasvim slijep za to sve dok mu se oči nisu otvorile kroz Natanovu poruku.

Ovo su bile riječi u kojima je otkriveno zlo učinjeno Bogu: »Ovako govori Jahve, Bog Izraelov: Ja sam te pomazao za kralja nad Izraelom, ja sam te izbavio iz Šaulove ruke. Predao sam ti kuću tvoga gospodara, položio sam žene tvoga gospodara na tvoje krilo, dao sam ti dom Izraelov i dom Judin; a ako to nije dosta, dodat ću ti još ovo ili ono. Zašto si prezreo Jahvu i učinio ono što

1 Psalm 51,4⁽⁵⁾

2 2 Samuelova 11,27

je zlo u njegovim očima? Ubio si mačem Uriju Hetita, a njegovu si ženu uzeo za svoju ženu«. ³ Kakav mu je spisak Božje dobrote izrecitiran! Nitko nije znao bolje od Davida koliko je Bog bio dobar prema njemu. Natanove riječi su ga podsjetile na to kako je, dok je još bio nepoznat pastir, dječak, najmlađi u svojoj obitelji, bio izabran po jedinstvenoj Božjoj milosti za Božjeg sljedećeg kralja Izraela i kako ga je Samuel tada pomazao u nazočnosti obitelji. Te su riječi podsjetile Davida na žestoku ljubomoru i mržnju koje je godinama trpio od kralja Šaula; o tome kako je u više navrata bio na rubu smrti od njegove ruke i kako ga je Bog uvijek iznova izbavljao. Podsjetio se kako se tom progonjenom mladiću prvo pridružilo Judino pleme i priznalo ga za svog kralja a onda i sav dom Izraelov, i sve to a da prstom nije morao mrdnuti kako bi to postigao – sve mu je to došlo kao dar od Boga. Ukazano mu je na sve bogatstvo koje mu je Bog dao, pa čak i na to da je adekvatno snabdjeven svime što mu je potrebno za njegovo seksualno zadovoljstvo. Dalje mu je rečeno (siroti je David postajao sve manji i manji pod ovim recitalom) kako je, ako je unatoč svoj toj darežljivosti on mislio da to nije dovoljno, u Božjem srcu bila želja dati mu još više. Ni prema kome Bog nije postupao tako velikodušno kao prema Davidu, i on je to znao.

A onda su došle prodorne riječi koje su prosjekle sebi put ravno kroz njegovo srce: »Zašto si prezreo Jahvu i učinio ono što je zlo u njegovim očima?« Drugim riječima, bilo je to kao da je Bog rekao: »Kad ti je dano tako mnogo, zašto si morao oteti malen plod koji ti je bio uskraćen – ženu drugog čovjeka – kao da sam ja bio škrt prema tebi, kao da nisam bio spreman dati ti još više, kao da ja ne znam što je najbolje isplanirano za tvoju sreću, kao da te ja doista ne volim?« Čini se da u tim riječima ima plača, jer u njima stoji otkrivena sva dubina boli koju je Bog pretrpio kroz Davidov grijeh. To je dotuklo Davida. Nije bilo ni pokušaja skrivanja, izvora ili samoopravdanja. U tom se trenutku on

3 2 Samuelova 12,7-9

slomio pred Bogom i u jednoj kratkoj rečenici rekao najznačajnije riječi koje čovjek može izgovoriti: »Sagriješio sam protiv Jahve!«⁴ I kad je kasnije kao obnovljen čovjek zapisao svoje svjedočanstvo u ranije pomenutom Psalmu, upravo su ti aspekti njegova grijeha i Božjeg oprostjenja obuzeli njegovo srce i um.

Ovaj je element veoma često nazočan u čovjekovu nedoličnom seksualnom ponašanju, samo kad bi on imao oči vidjeti ga. Seksualni prijestupi muškaraca i žena nisu se uvijek dogodili zato što im je nešto nedostajalo. Njihov je grijeh često bio počinjen nasuprot Božje dobrote i velikodušnosti prema njima. Kako je Bog dobar prema ljudima! Tom mladiću ili djevojci dano je tako mnogo: dobri roditelji, sretan dom, napredak, sjajna perspektiva i tko zna što je još sve dobro Bog planirao za njih u budućnosti, jer se njegova dobrota proteže na sva njegova stvorenja, bilo da ga ona priznaju ili ne. Nije bilo potrebe posezati za tim nedozrelim plodom. Samo su trebali sačekati Božje pravo vrijeme i on bi im dao sve što je bilo u njegovoj volji za njih: voljenog životnog partnera, vlastiti dom, sretnu obitelj, i udovoljio bi svim njihovim seksualnim željama koje su ispravne – i sve to bez gorčine, tajni i krivice. Ali ne, oni moraju zgrabiti taj jedini plod koji je zabranjen, kao da je Bog škrt, kao da im on nikad ne bi dao to za čim žude, osim ako sami brzo ne ugrabe neku tričavu prigodu. I radeći to učinili su veliko zlo Bogu. A ono što vrijedi za neoženjene još više vrijedi za oženjene. Tako mnogo im je dao dobar Bog: muža ili ženu, djecu, smijeh, dom. Nitko nije ni pomislio da bi se taj dom mogao raspasti, ali jest. Ma što bio razlog, to se nije dogodilo zato što Bog nije bio dobar prema njima, ne zato što nije bio spreman biti im još bolji. Bilo je to zbog čovjekove pohlepe i nepoverenja u Božju dobrotu, što ga je natjeralo da posegne za zabranjenim voćem – i nitko u tom procesu nije bio povrijeđen više od Boga.

Metoda koju je sotona upotrijebio kako bi uvukao naše prve roditelje u prvi grijeh dogodila se upravo na taj način. Rekao je:

4 2 Samuelova 12,13

»Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?«⁵ Tim je riječima sklonio njihov pogled s mnogih stabala s kojih su mogli jesti – a kakvo je to tek obilje bilo – i potrudio se njihovu pažnju usredotočiti na jedno jedino stablo s kojega nisu smjeli jesti. I nastavio je to činiti (a ja ne sumnjam da ih je ovim kušao uporno i neprestano, možda i tijekom dužeg vremenskog razdoblja), sve dok se najzad nisu osjećali kao mučenici koji uopće nemaju slobode, opkoljeni sa svih strana – sve zbog tog jednog stabla čiji plod im nije bilo dopušteno jesti. Matthew Henry je, komentirajući ovo na svome učtivom (engleskom) jeziku, to ova-ko sročio: »Đavao je, otežavajući im izuzetak, nastojao poništiti koncesiju. Božanskome se zakonu ne može zamjeriti ukoliko se prvo ne predstavi kao netočan«.

Zar sotona ne koristi istu metodu sa svima nama? On sklanja naš pogled s mnogo toga dobrog što nam je Bog dao i usmjerava ga na ono što nam je zabranjeno – lijepo lice u koje ne bismo trebali gledati, osobu o kojoj su nam seksualne maštarije zabranjene, na one s kojima nikako ne trebamo biti u bliskom odnosu. I on tako snažno usmjerava naš pogled na ono što je zabranjeno da smo mi na kraju zreli za pobunu protiv moralnih zakona koji nas, kako se čini, sputavaju sa svih strana – zaboravljajući na mnoga druga stabla, na obilje svih drugih koje nam je Bog dao.

Sotona je, međutim, otišao korak dalje. Nakon što je sugerirao da je zabrana bila nerazumna i ograničavajuća, nastavio je klevetati onoga koji ju je donio: samoga Boga. Rekao je da on ima skrivene motive i da im je zato odbio pristup tom stablu. Koristeći njegovo ime, stablo spoznaje dobra i zla, rekao je: »Nego, zna Bog: onog dana kad budete s njega jeli, otvorit će vam se oči, i vi ćete biti kao bogovi koji razlučuju dobro i zlo«.⁶ Drugim riječima, rekao je: »Razlog što vam Bog zabranjuje jesti s tog stabla je što ne želi da znate previše, ne želi da budete bog kao što je on, želi

5 Postanak 3,1

6 Postanak 3,5

vas držati u potčinjenosti, nije mu stalo do vašeg najvećeg dobra, zato je bolje da preuzmete stvari u svoje ruke«. Igrao je istu ulogu kao komunistički agitator u svoje vrijeme, ali u višoj i opasnijoj sferi. I to se nastavilo sve dok Evino srce nije otvrdnulo protiv Boga a ona počela smatrati da će, učini li ono što joj je predloženo, to biti samo samoobrana. Kako je Biblija suvremena! Zar nije ovo priča koja stoji iza mnogih padova, iza mnogih nagovaranja na grijeh koja su tako često ulazila u nečiji um? Djevojka koja je lišena seksualnog iskustva smatra da ga nikad neće ni imati ukoliko ne prihvati priliku koju joj nudi taj muškarac koji je sada nagovara. Uostalom, nju život nije štedio. Bog joj nije dao ono što i drugima; čini se da ju je zaboravio; bolje da preuzme stvari u svoje ruke. I isto vrijedi za sve druge vrste ljudi, kako homoseksualce tako i heteroseksualce, za svakog u njegovoj različitoj kategoriji.

A najveće gubitke u svemu tome trpi Bog, onaj čije je srce bilo toliko drugačije prema njima od onoga što su oni mislili, onaj koji je planirao nešto savršeno dobro, veće nego što bi oni ikad mogli zamisliti – ali čiju su namjeru ljubavi upropastili. Koliko samo čovjeka mora boljeti kad otkrije, vrativši se kući s poslovnog puta iz inozemstva, da je netko trovao um njegove žene i djece protiv njega, te sada, umjesto da mu trče u susret, oni bježe od njega i zapravo uzimaju u ruke štapove protiv njega, sasvim uvjereni da će, ako oni njega ne udare prvi, on udariti njih. Zapravo ne moram izmišljati ilustracije. Jednom sam boravio u kući u kojoj je dvoje djece bilo obuzeto strahom da ih njihovi roditelji neće adekvatno nahraniti. To je bilo tako snažno u njima, da je to moralo biti neko neobično psihološko stanje. Kako se približavalo vrijeme svakog objeda, sve je veća bila strepnja hoće li biti hrane za njih i neprestano su odlazili u kuhinju uvjeriti se da majka sprema večeru. Ali čak su i tad uvijek bili u nedoumici hoće li ona u njihovu porciju staviti šećera ili će biti škrtta s njihovom hranom. Kako je to bilo bolno iskustvo za te roditelje! Možemo lako sebi predočiti kako bi, da se takvo stanje nastavilo, djeca jednog dana mogla učiniti nešto

strašno protiv svojih roditelja, pretpostavljajući da su oni protiv njih. Sve ovo ilustrira užasno zlo učinjeno protiv Boga, kada ljudi dopuste sebi vjerovati u misli koje im sotona stavlja u um i s tim u vezi uzmu stvari u svoje ruke.

Zar nije ovo još jedan od zaboravljenih činitelja u seksualno nedoličnom ponašanju i što je još važnije – zlo učinjeno protiv Boga i njegove dobrote? Ako čovjek želi upoznati obnovljen mir s Bogom morat će se najzad spustiti na nisko mjesto, gdje se i David spustio, i reći s njim: »Tebi, samom tebi ja sam zgriješio i učinio što je zlo pred tobom«. ⁷

Možda ne postoji veći hvalospjev o pokajanju s obzirom na ovaj aspekt stvari od stihova koje je napisao gospodin H. W. Baker:

*Bog me je stvorio za sebe da mu ovdje služim,
Sa čistom službom ljubavi i sinovskim strahom;
Da pokažem hvalu njegovu; za njega da radim sada;
Zatim da vidim slavu njegovu, gdje anđeli se klanjaju.*

*Sva potrebna milost bila je moja kroz njegova ljubljenog Sina
Čiji su život i smrt moje puno spasenje izvojevali;
Milost koja bi me osnažila i učila;
Milost što bi me okrunila kad moj posao dovršen bude.*

*A ja sam, bijedni grešnik, odbacio sve to;
I živio za teški rad ili zadovoljstvo svaki dan;
Kao da Krist nije prolio svoju dragocjenu krv,
Kao da nisam dugovao poštovanje Bogu mom.*

*O Sveti Duše, božanskom vatrom svojom
Rastopi u suze ovo moje nezahvalno srce;
Nauči me ljubiti ono što sam, čini se, nekad mrzio
Nauči me živjeti za Boga prije no što bude prekasno.*

⁷ Psalam 51,4⁽⁵⁾

Zar ne čuješ u ovim riječima jecaje čovjeka koji vidi da je sa-
griješio protiv Božje dobrote i njegove visoke svrhe za njega? I zar
nisu to riječi koje bi jednako dobro mogao upotrijebiti za sebe dok
se vraćaš Gospodinu?

Nevjerojatna milost – zbrka dovedena u red

Božja svrha u svim njegovim odnosima s grešnicima nije osuda i uništenje, već obnova i oporavak. To je sfera u kojoj je Gospodin Isus Krist nenadmašan – i on to čini u svim našim padovima, kako u oblasti seksa, tako i u svakoj drugoj. Zaista, tako je veliko njegovo djelo oprostjenja, oporavka i obnove, da je sve novo što stvara iz olupine našeg grijeha nakon što smo se pokajali, katkad bolje i slađe od onog izvornog što smo imali i što smo tako ružno upropastili. Iz tog razloga, na nebu neće biti ispraznog žaljenja, kajanja, ni vajkanja »samo-da-je-bilo-drugačije«, jer će se vidjeti da je djelo obnove koje je milost učinila za nas i za naš život potpuno i sveobuhvatno. Kada pogledamo unatrag vidjet ćemo da je božanski lončar od posude koju smo mi pokvarili napravio drugu, »već kako se lončaru svidjelo da napravi«,¹ i da, čineći to, ima vječnu slavu za sebe. I posljednja će suza biti obrisana iz naših očiju, ostat će nam samo hvalospjev. Predivno je, međutim, to što te suze mogu biti obrisane već sada i što naš hvalospjev već sada možemo početi pjevati.

*Otkupljen sam, iscijeljen, obnovljen, oprosteno mi je
Kome se kao tebi hvalospjev može ispjevati?*

Nigdje se milost koja »opršta brljivcu i zbrku dovodi u red« ne vidi tako jasno kao u priči o Davidu. Ona se ne pojavljuje na stranicama Svetoga pisma toliko da bi se pokazao kralj koji je

1 Jeremija 18,4

gadno sagriješio protiv Boga, koliko da bi se prikazao Bog koji je čudesno oprostio i obnovio. Zaista je obnova milosti bila tako velika, da se ono što je trebalo biti trajna odgovornost i prepreka za crkvu, činjenica da je njezin najveći psalmist tako sramno pao, pretvorilo u jednu od njezinih najvećih prednosti. Ničije svjedočanstvo nije dalo grešniku koji se kaje takav poticaj i nadu kao Davidovo, što je on u cjelosti napisao u Psalmima 32 i 51. Volim misliti o njemu kako govori dok predaje popunjene notne listove svome glavnom pjevaču: »Učite ovome narode i pjevajte o tome u Hramu, neka svi narodi znaju za milost koju je Bog pokazao grešniku kao što sam ja«. A Božja milost još uvijek pretvara naše dugove u imovinu, u dobra od kojih je glavno svjedočanstvo koje će ohrabriti druge grešnike da prime Isusa Krista onako kako smo ga mi primili – ako smo spremni to dati Bogu na raspolaganje.

Prvo što vidimo da je David učinio bilo je pokajanje i to je učinio duboko sa svim obilježjima koje smo spomenuli na ovim stranicama. Čim ga je Natan suočio s Božjom porukom, on se ponizio pred prorokom, bez trenutka izbjegavanja ili izgovaranja, i rekao: »Sagriješio sam protiv Jahve«.² Dubina njegova pokajanja može se procijeniti činjenicom da je bio spreman napisati svoje svjedočanstvo, svjedočanstvo grešnika kojem je oprašteno, i pustiti da se to pjeva u Hramu. Koliko je on bio drugačiji od svog prethodnika, kralja Šaula, koji je, kad ga je izazvao prorok Samuel, izgovorio iste riječi: »Sagriješio sam«, ali je onda pokazao koliko je neiskreno njegovo pokajanje, kad je dodao: »ali mi sada učini čast pred starješinama moga naroda i pred Izraelom i vrati se sa mnom da se poklonim Jahvi, tvome Bogu«,³ to jest, ne dozvoli nikome da sazna, prođi sa mnom kroz vjerske obrede. David je, s druge strane, bio voljan da ga znaju onakvog kakav je, grešnik kojemu je Bog bio milostiv. Zatim se, također, dubina njegovog pokajanja pokazuje u činjenici da u njegovu svjedočanstvu za-

2 2 Samuelova 12,13

3 1 Samuelova 15,30

pisanom u Psalmu 51 nema izvrđavanja, nema racionaliziranja njegova grijeha, ne govori ono što je govorio nekoć: »mač proždire sad ovoga, sad onoga«. ⁴ Umjesto toga piše: »Oslobodi me od krvi prolivene, Bože, Bože spasitelju moj!« ⁵ Svoj grijeh naziva onim što jest: ubojstvo. Nema sumnje da je oko njega bilo mnogo onih koji su bili spremni preuzeti njegov dio, uvjeriti ga da to nije bilo doista ubojstvo. Ali sada kad se David ponizio pred Bogom, on ne želi imati ništa s tim. Naziva sebe ubojicom i jednostavno traži od suca svega na zemlji da ga pomiluje.

Ako bismo se pitali kako je David došao s takvom iskrenošću i samoosudom, odgovor može biti samo to da je poznao Boga pred kojim je stajao, da je znao da je on milosrdan i milostiv i spreman oprostiti. Stojeći pred tom milošću, David je znao da može sebi priuštiti da prizna pun obim svoje grešnosti. I dakako, brzo kao munja, stigao je odgovor: »I Gospodin je tebi oprostio tvoj grijeh. Nećeš umrijeti«. ⁶ Ali obrati pažnju na veznik »i«. Bilo je to kao da je Natan rekao: »Svojim si priznanjem i samoosudom ostavio svoj grijeh, to jest, odvratio si se od njega. Gospodin je učinio isto. Sada se može smatrati da je zauvijek nestao«. Velikodušnost svega toga treba nas zadiviti.

*Oh dobroto bez premca, a on je pokazuje,
Dobrotu neusporedivu, čak i svojim neprijateljima.*

I mada je situacija koja proistječe iz njegova grijeha trenutačno daleko od rješenja, i mada će morati proći kroz teške opomene, sada prolazi kroz sve to kao čovjek kojemu je oprosteno, koji je u zajedništvu s Bogom i koji doživljava svu utjehu i podršku od njega.

Ista je milost tu i za nas, kada se pokajemo kao David. Zaista je za nas ta milost još očiglednija i još sigurnija jer je on dok smo

4 2 Samuelova 11,25

5 Psalm 51,14⁽¹⁵⁾

6 2 Samuelova 12,13 (Šarić)

još bili grešnici dao svoga Sina da umre za nas na križu. U trenutku kad prestanemo ukrućivati vratove i kad pognemo glavu pred Gospodinom Isusom u pokajanju i priznanju, tog trenutka čujemo riječi: »I Gospodin je tebi oprostio tvoj grijeh«. Kao što G. Campbell Morgan kaže u svom komentaru o ovome retku: »Čovjek uklanja svoj grijeh kad ga iskreno ispovijedi. To omogućava Bogu da ga i on ukloni. Božansko je uklanjanje grijeha uvijek omogućeno izmirenjem s njim; ali grešnik može iskusiti to izmirenje samo kad ispovijedi grijeh i tako ga osudi i odbaci od sebe.«⁷

I zaista moramo vjerovati: ako je Bog to uklonio, onda je zaista nestalo. »Kako je istok daleko od zapada, tako udaljuje od nas bezakonja naša.«⁸ Udaljenost između istoka i zapada je beskonačna, i po samoj svojoj prirodi ne može se izmjeriti. Točno je toliko daleko Bog uklonio grijeha čovjeka koji se pokajao. I mada, kao u Davidovu slučaju, stanje koje smo izazvali svojim grijehom može potrajati neko vrijeme i može nas uvesti u mnoge disciplinske mjere, možemo proći kroz sve to kao ljudi kojima je oprošteno, u zajedništvu sa Isusom. Katkad nam činjenica da nas naš grijeh ostavlja s bolnim rezultatom, koji je možda uvijek pred nama, može otežati da vjerujemo, ili barem uživamo u oproštenju grijeha. Ali moramo to učiniti, ili ćemo inače nanijeti sramotu Bogu i krvi njegova Sina koja je prolivena za nas, jer onaj »tko ne vjeruje u Boga, pravi ga lašcem«.⁹ I dok to činimo, Bog je u stanju preobraziti posljedice našega grijeha, tako da on više ne nosi karakter osude nad nama, već jednostavno postaje Božja sirova građa iz koje on stvara novi plan za naš život. Ali više o tome ćemo reći za trenutak.

David se nije samo pokajao, već se bez pogovora pokorio svim opomenama koje mu je Bog odredio zbog njegova grijeha. Ovo

7 Iz knjige *Searchlights from the Word* od G. Campbella Morgana. *Oliphants Ltd.*, London

8 Psalam 103,12

9 1 Ivanova 5,10

je zauzvrat izazvalo dodatnu veličanstvenu Božju milost, uz čudo njegova oprostjenja.

Iako je Božje oprostjenje bilo potpuno, ipak je morao na težak način ukoriti Davida. Prvo mu je Natan morao, odmah nakon što mu je rekao da mu je Bog oprostio, saopćiti sljedeće: »Ali jer si tim djelom prezreo Jahvu, neminovno će umrijeti dijete koje ti se rodilo!«¹⁰ Također mu je rečeno: »Zato se neće nikada više okrenuti mač od tvoga doma;... Evo ja ću podići na te zlo iz tvoga doma...«¹¹ Ovo dvoje se, znamo pouzdano, dogodilo, i veoma je dirljivo vidjeti prizor Davidove pokornosti i krotkosti pod ukorom njegova Boga. On je znao da »Gospodin kara onoga koga ljubi i šiba svakoga koga usvaja za svoga sina.«¹² Znao je da udarac koji je pao na njega nije bio kazna ni osuda, već prije ukor Oca koji mu je oprostio, i potčinio mu se kao takvu, bez cjepidlačenja.

Detalji priče su važni i zato ih ponavljamo. Dijete koje je Bat-Šeba rodila razboljelo se. »David se molitvom obrati Bogu za dijete: postio je, vraćao se kući i ležao preko noći na goloj zemlji.«¹³ Međutim, kad je čuo da je dijete umrlo, umjesto da bude još više utučen, on »usta sa zemlje, okupa se, pomaza se i preobuče se u druge haljine. Zatim uđe u Dom Jahvin i pokloni se. Vrativši se potom svojoj kući, zatraži da mu dadu jela; i jeo je.«¹⁴ Kad su njegove slugе izrazile zaprepašćenje zbog njegova postupka, on im je odgovorio blagorodnim riječima: »Dok je dijete bilo živo, postio sam i plakao jer sam mislio: 'Tko zna? Jahve će se možda smilovati na me i dijete će ostati živo!' A sada, kad je umrlo, čemu da postim? Mogu li ga vratiti? Ja ću otići k njemu, ali se ono neće vratiti k meni!«¹⁵ Ovdje se vidi njegova pokornost, vidi se da se ne žali zbog onoga što je Bog dopustio da dođe na njega.

10 2 Samuelova 12,14

11 2 Samuelova 12,10-11

12 Hebrejima 12,6

13 2 Samuelova 12,16

14 2 Samuelova 12,20

15 2 Samuelova 12,22-23

Natanovo proročanstvo o problemima koji će Davidu prouzročiti netko iz vlastite obitelji, naravno, također se obistinilo. Najmračniji trenutak u njegovu životu bio je kad je saznao da se njegov rođeni sin Abšalom pobunio protiv njega, da je sav narod odvratio od njega i uzurpirao njegovo prijestolje.

Tamu te tužne noći kad je David morao pobjeći u izgnanstvo s nekoliko stotina vjernih ljudi ipak je osvjetljavao jedan zrak: sve se to događalo onako kako je Bog rekao da hoće – taj stalan, veoma bolan pritisak na njega vršili su prsti Boga koji mu je oprostio i kojega je zavolio. Iz tog mu razloga nije bilo teško potčiniti se njihovom pritisku. Kad su njegovi sljedbenici htjeli ponijeti Božji kovčeg sa sobom, kao vanjski simbol da je Bog na njihovoj strani, David je rekao: »Oduzi Kovčeg Božji natrag u grad. Ako nađem milost u Jahve, on će me dovesti natrag i dopustiti mi da opet vidim njega i njegovo prebivalište. A ako rekne ovako: 'Nisi mi po volji!' – onda evo me, neka čini sa mnom što je dobro u njegovim očima!«¹⁶

Ova pokornost Bogu u danoj situaciji pokazala se i u tome što se nije svetio. Kada ga je jedan njegov stari neprijatelj otvoreno proklinjao dok je bježao, a kojega su Davidovi sledbenici bili spremni ubiti zbog takve drskosti, David je rekao: »Pustite ga neka proklinje ako mu je Jahve to zapovjedio. Možda će Jahve pogledati na moju nevolju te mi vratiti dobro za njegovu današnju psovku.«¹⁷ Nigdje se ovaj stav blagosti bez želje za odmazdom ne vidi tako kao u njegovu odnosu prema sinu, Abšalomu, uzroku svih njegovih patnji. Kada je na kraju David morao poslati svoje ljude protiv Abšaloma i njegovih snaga, postarao se zapovjediti im: »Čuvajte mi mladića Abšaloma!«¹⁸ Njegov cilj nije bio da mu sin bude ubijen, već da se vrati živ, te da ga otac može ljubavljvu privoljeti na poslušnost. Nigdje u literaturi ne postoji dirljiviji krik tuge od onoga kad je David čuo da mu je sin poginuo u borbi:

16 2 Samuelova 15,25-26

17 2 Samuelova 16,11-12

18 2 Samuelova 18,5

»Sine Abšalome, sine moj! Sine moj Abšalome! Oh, da sam ja umro mjesto tebe! Abšalome, sine moj, sine moj!«¹⁹ To strpljenje prema neprijateljima imao je zbog činjenice da se prvo bio ponižio pred Bogom i da je uzimao situaciju kao da dolazi iz njegove ruke. Stoga Bog ne samo da mu je oprostio, već je upotrijebio svu patnju i opomene koje su bile posljedica njegova grijeha kako bi ga unaprijedio na putu svetosti i pokornosti njemu.

Isto je i što se nas tiče; iako znamo da nam je oprašteno, možda postoje duboke opomene koje će Bog staviti na nas upravo kroz situacije u koje ćemo doći zbog posljedica naših grijeha, koje proistječu iz njih. Pozvani smo bezuvjetno se potčiniti tim Božjim opomenama, ne izvrđavajući, ne tražeći krivicu u nekom drugom uzroku, već gledajući na sve kao da dolazi na nas iz ljubljene ruke Boga koji nam je oprostio. Samo tako ćemo pronaći tu daljnju milost koja se bavi situacijom u kojoj smo se našli i stvara od nje sirovu građu za novu svrhu ljubavi.

Katkad se dešava da kod onoga tko tvrdi da se pokajao ta pokornost nedostaje. Jednom sam čuo za čovjeka koji je upao u nemoral. Đakoni baptističke crkve čiji je bio član smatrali su da ga moraju opomenuti u skladu s Pismom. Njegovo je ime shodno tome bilo skinuto sa spiska članova i bilo mu je zabranjeno uzimati kruh i vino u pričesti, mada im je bilo drago da nastavi prisustvovati crkvenim službama, odluči li tako. On se potpuno ispovijedio i činilo se da se pokajao. Nastavio je dolaziti u crkvu, a tijekom pričesti je sjedio u zadnjoj klupi i nije sudjelovao. Kako ga crkva nije ubrzo vratila u članstvo na temelju toga što se ispovijedio, postao je ogorčen na to, što je nazvao stavom nepraštanja, i pridružio se drugoj crkvi. To je samo potvrdilo da je crkva bila u pravu što ga nije brzo vratila. Čovjek koji se zaista kaje, pokorio bi se svemu čemu je podvrgnut – i toliko dugo koliko njegova braća smatraju da je nužno. Trebao je reći: »Čak i ako me zauvijek isključe, to je samo mali dio onoga što moj grijeh zaista zaslužuje«, primiti to

19 2 Samuelova 18,33^(19,1)

na taj način iz ruke svoga Boga i bio bi u miru. To je čovjek koji se brzo priznaje u krugu zajednice grešnika, što kršćanska crkva zapravo jest. Ali ako ne naiđemo na oprostjenje i razumijevanje drugih, možda se nismo dovoljno pokajali i pokorili dovoljno duboko svemu čemu smo podvrgnuti. Ljudi to instinktivno osjete i ponašaju se prema nama u skladu s tim. Veoma je teško ne oprostiti istinski slomljenome čovjeku. Ipak, ako se ljudi ne ponašaju tako prema nama, unatoč svim našim samouniženjima, to nam pokazuje da trebamo nastaviti s pokoravanjem, jer to činimo prije svega pred našim Bogom.

Dok se David pokoravao svemu što je Bog dopustio da mu se dogodi, otkrio je da on djeluje u njegovo ime, preuzima sve njegove poslove, brani ga kao svoje dijete i zatvara usta svim njegovim neprijateljima. Sama situacija koja je proistekla iz njegova grijeha nije više bila njegova odgovornost, već Božja. Sada je postala sirova građa za Božju novu svrhu za Davida u kojoj će mu pokazati kakvog to Boga on ima, kao da nije bilo krivice koja mu je pripisana za tu situaciju – i zaista, nije je bilo, jer je Božje oprostjenje Davidu bilo potpuno. Ovo nije mjesto na kojemu bismo se prisjećali svih potankosti besmrtno priče, osim da kažemo da ga je Bog izbavio od svih njegovih neprijatelja i naposljetku ga vratio na prijestolje, za koje bi netko pomislio da mu je s pravom zauvijek oduzeto. Abšalom je poginuo u borbi, njegova je vojska bila poražena, a kasnije je sav narod poslao Davidu poruku: »Vrati se sa svim svojim ljudima!«²⁰ I David je završio voljeniji i poštovaniji nego ikad, njegovo je prijestolje bilo još sigurnije, a kraljevstvo još naprednije. Iskustva kroz koja je prošao, od pada, preko mržnje svojih ljutih neprijatelja, do Božje beskrajne obnavljajuće milosti, sada su samo snabdjela »pjevača pjesama Izraelovih« dodatnim materijalom za još hvalospjeva Bogu. Kakva je ovo samo ilustracija činjenice da Bog, ne samo da oprašta pokajniku, već ako je potrebno dolazi ga obraniti, pokazujući pred svima da on pripada njemu kao njegovo dijete i sluga.

20 2 Samuelova 19,14⁽¹⁵⁾

Isto vrijedi i za nas. Sve dok se ne pokajemo, situacija koju smo sami sebi stvorili naša je odgovornost. Ali od trenutka kad se ponizimo u pokajanju i ispovijedi, ta situacija postaje Božja, a njegov je cilj da iz nje stvori nešto novo. Kao i u slučaju s Davidom, to je sada jednostavno njegova sirova građa za novi plan ljubavi, kao da nije bilo krivice povezane s nama. Odgovornost je prebačena s naših pleća na njegova i on želi da se odmorimo u njemu u vezi svega toga, a onda da jednostavno surađujemo s njim tako što ćemo poslušati svjetlo koje nam on daje za sljedeći korak koji treba poduzeti. I dok tako činimo, on djeluje u naše ime i počinje se pojavljivati nov obrazac koji nosi nepogrešive tragove njegove ruke, a mi otkrivamo da on stvara red iz kaosa dok hodamo s njim u miru. Ako se netko pita kako je moguće ići s njim u miru usred teških situacija kojima su u velikoj mjeri doprinijeli naši grijesi, odgovaram da ne možemo biti oprani bjelje u Božjim očima nego što nas Kristova krv pere kad grijeh nazovemo grijehom; a Bog je zauvijek na strani takvog pokajnika, čak i ako je bio najgori grešnik iz pakla.

Takav se trijumf milosti vidi u velikom obilju i beskraju raznolikosti gdje god se navješćuje Kristovo Evanđelje. Mnogi bi svjedoci ustali i ispričali o moćnoj milosti koja im je oprostila, preobrazila ih, popravila svu štetu koju je stvorio njihov grijeh i obasula ih »dobra više nego prije«.²¹ Ispričat ću ti jedan takav slučaj i to bi ovdje trebalo biti dovoljno. Mlada neudana majka, inače moja poznanica, našla je Gospodina Isusa kao svog osobnog Spasitelja usred ruševina svoga života. Ne samo u pogledu određenog nedoličnog ponašanja, već u svakom drugom pogledu, vidjela je sebe kao grešnicu, ali kao onu koju je Isus došao spasiti. Kako joj je bilo mnogo oprošteno, mnogo je ljubila svog Spasitelja i naučila je hodati s Njim trenutak po trenutak, svaki dan. Oproštenje i očišćenje od grijeha koje joj je Gospodin Isus dao bilo je tako potpuno da je bila oslobođena od svakog osjećaja sramote; ostala

21 Ezekiel 36,11

je jednostavno sa smirenim svjedočanstvom grešnice o svom Spasitelju. Počela je blistati, hrabro je išla na posao i podizala svoje dijete koje je sada radosno prihvatila kao Božji dar – mada se katkad morala vraćati u podnožje križa kada bi joj sotona prigovarao zbog prošlosti. Nikad nije htijela biti poznata drugačije nego kao onakva kakva je zaista bila i uvijek je bila spremna posvjedočiti o spasonosnoj Isusovoj milosti prema neudanoj majci. Tako se to nastavilo nekoliko godina. Onda je jednog dana, dok je jedan kršćanin tražio Božje vodstvo u vezi svoje životne suputnice, Bog pokazao na nju. Danas su njih dvoje u braku i podignut je još jedan kršćanski dom iz kojega se Bogu uzdiže mnogo slavljenja. I sve je to nastalo iz ruševina, što za druge koji su daleko od Boga ne bi značilo ništa osim očaja i cinizma. Ne varaj se, kad pustimo Boga da uđe u naš život, tu je uvijek sretan kraj, bez obzira na to kakvo će on stanje stvari zateći kad dođe.

Davidovo pouzdanje u Božju milost prema grešniku bilo je izvanredno, čak i kad je njegovo stradanje bilo najžešće i najizravnije povezano s njegovim grijehom. Navest ću jedan slučaj za naše ohrabrenje. Naslov trećeg Psalma kaže nam da ga je David napisao »kad je bježao pred sinom Abšalomom«. Ovo je sigurno bio jedan od najmračijih trenutaka u njegovu životu, vjerojatno još i više jer je o tome imao saznanje; pamtio je kako mu je Natan rekao da je to jedna od stvari koja će doći na njega kao opomena zbog njegovih grijeha. Prema tome, očekivalo bi se da nađemo Davida slomljena duha i punog samoosude, sasvim sigurnog da je Bog protiv njega kako bi mu dao ono što zaslužuje, bježeći stoga kao psić, podvijena repa među nogama. A zapravo je sasvim suprotno bio slučaj. Nalazimo ga punog pouzdanja u Boga, potpuno uvjerenog da je on na njegovoj strani. Slušaj ga samo: »Jahve, koliko je tlačitelja mojih, koliki se podižu na me! Mnogi su što o meni zборе: 'Nema mu spasenja u Bogu!' Ti si ipak štit moj, Jahve; slavo moja, ti mi glavu podižeš«. ²² On nastavlja u tom duhu, postajući

22 Psalam 3,1-3 ⁽¹⁻⁴⁾

sve sigurniji, i završava očekivanjem u vjeri u punu Gospodnju pobjedu u njegovo ime, kao i potpun poraz njegovih neprijatelja. »Ustani, o Jahve! Spasi me, o Bože moj! Ti udaraš po obrazu sve neprijatelje moje, opakima zube razbijaš.«²³

Kakvo je to ohrabrenje svakom čovjeku koji danas mora ići teškim putem zbog posljedica svojih prošlih grijeha! Takav čovjek može imati čak i veći razlog za pouzdanje u Božju milost od Davida, jer on može vidjeti da je Isus umro za njega i da je njegova krv svemoguća i dovoljna da očisti svaku mrlju i potpuno ukloni element krivice zbog onoga što se dogodilo. Stoga nema potrebe za daljnjim samooptuživanjem, ni za osjećajem da Bog podiže prut na njega, već prije da je on na strani pokajnika, stvarajući nešto novo i prekrasno iz zbrke koju je ovaj izazvao. U međuvremenu, on koristi interventne kušnje i opomene kao sredstva kojima će ga ubrzati na putu svetosti i pokornosti sebi, kao što je učinio s Davidom.

*Nešto krasno, nešto dobro;
Svu moju zabunu on je razumio;
Sve što sam mu imao ponuditi bili su razdor i slom,
Ali on je stvorio nešto prekrasno od moga života.²⁴*

23 Psalam 3,7⁽⁸⁾

24 *Something Beautiful* © copyright 1971 by William J. Gaither. Korišteno s dozvolom.

Dublje pokajanje

Primijetio sam u prethodnim poglavljima da se jedna riječ stalno ponavlja, riječ koja, kako se čini, ima velik značaj. Zapravo, naglašeno je da pravo iskustvo Božje milosti u obnovi ovisi o njoj. To je ona mala riječ »pokajanje«. Zato je važno da je definiramo i razjasnimo što se tu od nas zahtijeva. Zaista, sama činjenica da je podnaslov ove knjige »Pomoć za dublje pokajanje« čini to još važnijim. Da bismo to učinili, moramo se okrenuti Svetom pismu.

Svaki će nam priručnik reći da grčka riječ prevedena kao »pokajati se« znači promijeniti mišljenje. Koristi se kako bi se izrazila promjena mišljenja ne samo što se tiče grijeha, nego i bilo čega drugoga. Rečeno je da Bog »nije čovjek da bi se kajao«,¹ što znači da on ne mijenja mišljenje. I ponovno: »Jer se Bog ne kaje za svoje darove i poziv«,² što znači da on ne mijenja mišljenje u pogledu poziva koji nam je dao. Nadalje, kad je Ezav htio primiti blagoslov odbačen je, »jer za pokajanje ne nađe mjesta, ako ga je i sa suzama tražio«. ³ To ne znači da se Ezav nije mogao pokajati, već da nije mogao natjerati svoga oca, Izaka, da se pokaje, to jest, da promijeni mišljenje. Izak je već bio dao svoj patrijarhalni blagoslov, sa svim dobrima što su uz njega išla, Jakovu, i nije to htio poništiti.

Obično se, međutim, ova riječ upotrebljava za čovjeka koji je promijenio mišljenje u pogledu moralnih pitanja. Tamo gdje je rekao da je u pravu priznaje da je bio u krivu; tamo gdje je sebe

1 1 Samuelova 15,29

2 Rimljanima 11,29 (Šarić)

3 Hebrejima 12,17

opravdavao sada sebe osuđuje. To je zaista skupa promjena mišljenja, jer svi mi mrzimo biti u krivu i volimo biti u pravu.

Čini se da možemo sažeti Božji poziv čovjeku na pokajanje pod tri stavke. Prvo, pozvan je na »pokajanje k Bogu«. ⁴ To je osnovno pokajanje na koje su pozvani svi grešnici. Moraju se pokajati od upravljanja svojim životom, od hoda vlastitim putem, neovisno o Bogu i mišljenju da to rade s pravom. Moraju promijeniti mišljenje, priznati da griješe u tome što rade i obratiti se Bogu. To nije pitanje priznanja da su skliznuli s autoputa svetosti u vezi nekog pitanja, već priznanja da nikad njime nisu ni išli, već da su bili na širokom putu koji vodi u propast.

Zatim je tu pokajanje od pojedinačnih grijehova i stavova, kao kad je Petar rekao Šimunu vračaru: »Pokaj se dakle od ove svoje pakosti, i moli se Bogu da bi ti se oprostila pomisao srca tvog«. ⁵ To je pokajanje na koje Bog ne poziva samo onoga koji mu se prvi put obraća, već i kršćanina. Gospodnja poruka za najmanje pet crkava od ukupno sedam kojima je poslao pisma u prvim poglavljima Otkrivenja, bila je »pokaj se« (Otk. 2,5; 2,16; 2,21; 3,3; 3,19).

Treće, imamo izraz: »pokajanje od mrtvih djela«. ⁶ Pretpostavljam da to znači traženje mira s Bogom, »ne iz vjere nego iz djela zakona«. ⁷ Moramo promijeniti mišljenje u pogledu pokušaja da zaradimo povratak Bogu onim što radimo. Nama se to može činiti tako ispravno, ali moramo se pokajati od takvih djela, uvidjeti da su ona mrtva i bezvrijedna pred Bogom, osim ako prvo ne dođemo k njemu novim i živim putem Isusove krvi.

Pokajanje je, dakle, promjena stava u pogledu ovo troje; ali mi ovdje razmišljamo prije svega o onom drugom, odnosno grijehu. Pokajanje od grijeha mora biti izraženo, a to se čini riječju ispovijedi i djelom nadoknade.

4 Djela 20,21 (DK)

5 Djela 8,22 (DK)

6 Hebrejima 6,1 (DK)

7 Rimljanima 9,32 (DK)

Prvo ispovijed. Ona, dakako, mora pratiti pokajanje. Ne možemo nešto priznati kao grijeh ako se od toga nismo pokajali, ali to od čega smo se pokajali sada moramo priznati. Ispovijed se prije svega daje Bogu. Nije dovoljno reći: »Bog zna sve o tome, zašto mu se sad moram i ispovijediti?« On kaže: »Uzmite sa sobom riječi pokajanja! Obratite se Gospodinu«. ⁸ Stoga moraš izraziti svoje pokajanje riječima. Klekni i kreni redom govoreći Bogu što si učinio, što sada vidiš da je grijeh i kako ti to otkriva mnoge koje si počinio. Ne žuri preko toga. Budi na strani Boga protiv sebe. Možeš sebe nazvati svim ružnim imenima koja ti padnu na pamet i opet ćeš se jedva tek približavati istini. Sjećam se kako sam se ja jednom kajao pred Bogom i rekao nekoliko prilično teških stvari o sebi. Osjećao sam kao da sam bio pregrub u vezi svega toga, da sam možda pretjerao s tvrdnjama o svojoj grešnosti i napol sam očekivao da mi Bog kaže ono što katkad drugari kažu kad se čovjek ponizi: »Mislim da nisi baš tako loš«. Umjesto toga, kad sam toga dana ustao, bilo je kao da sam čuo nebo kako izgovara veliko potvrđujuće »Amen!«; drugim riječima: »Tako je!« Možda smo sebe ovdje štedjeli i naše pokajanje treba ići dublje.

Postoje vremena kada je sasvim očigledno da ovakva ispovijed treba biti dana i čovjeku, onome ili onima kojima smo nanijeli nepravdu, koje smo povrijedili ili prevarili, i Bog će nas voditi u vezi toga; kako i kada to treba biti učinjeno. To nam neizbježno donosi za posljednicu gubitak pravednosti, to jest ugleda pred drugima; i dobro je da je tako. Isus je izgubio svoj ugled za nas kad je zauzeo naše mjesto na križu; zar ne bi trebali i mi biti spremni odbaciti svoj kad nas on osvjedoči? Učiniti to je, dakako, prava smrt, ali u kršćanskome životu mi umiremo da bismo živjeli; i to kakvim izobilnim životom – njegovim životom – koji nam dolazi iz groba našega ja! Možda i ovdje trebamo ići dublje i rasti se i s posljednjom trunkom opravdavanja sebe.

8 Hošea 14,2⁽³⁾ (Šarić)

Tada se pokajanje izražava u djelovanju putem nadoknade, ili davanjem obeštećenja za gubitak koji smo nanijeli drugima. Ima slučajeve u kojima je jedino obeštećenje koje možemo dati to da tražimo oprostaj od te osobe. Međutim, često moramo ići dalje; ono što je ukradeno mora biti vraćeno, pogrešan odnos raskinut, donesena odluka poništena, smjer kojim smo krenuli napušten, idol koji je zauzeo Kristovo mjesto u našem životu odbačen. Kad obeštećenje za nanesene gubitke treba biti velikodušno, kao u slučaju Zakeja koji se višestruko odužio ljudima za ono što je pronevjerio. Iako sam koristio riječi »mora« i »treba«, nadoknada se ne vrši samo zato što je to zakonska obveza koju smo dužni izvršiti, već zato što je oproštenje našeg Gospodina Isusa dosegnulo i omekšalo naše srce; i mi sada imamo njegovu ljubav prema tim ljudima; tad je to daleko više »Želim to učiniti« nego »Trebam«.

Isus je rekao crkvi u Laodiceji: »Budi revan dakle i pokaj se«. ⁹ Naši učitelji su nam s pravom govorili da trebamo biti revni u svjedočenju, u molitvi, u čitanju Biblije. Ali Isus kao da nam u ovom retku govori: »Prije svega ovoga, budi revan u pokajanju«. On želi da se pokajemo sa stilom, jednako kao što je Zakej učinio, svesrdno i otvorenih ruku.

Znak prave ispovijedi je kad je dana dobrovoljno, a ne samo kad smo otkriveni – kad nemamo drugog izbora nego priznati. Akanovo priznanje grijeha krađe srebra, zlata i plašta tijekom pada Jerihona bilo je od ove vrste i nije mu donijelo oproštenje. ¹⁰ Bog mu je davao priliku za prilikom dobrovoljno ispovjediti svoj grijeh, a onda je izvlačen ždrijeb, prvo između plemena, zatim između obitelji u plemenu koje je otkriveno, onda između domaćinstava u obitelji koja je otkrivena i na kraju između pojedinaca. Kakva je to dramatična priča! Bog je bez sumnje već na početku mogao reći Jošui ime krivca, te su odmah mogli otići u njegov šator i pronaći ukradeno. Ali on je namjerno odlučio ići sporim zaobilaznim

⁹ Otkrivenje 3,19 (Šarić)

¹⁰ Jošua 7

putem i tako otkriti krivca, kako bi mu dao priliku dobrovoljno priznati i kako bi mogao biti milostiv prema njemu. Ipak, iako se omča polako stezala oko Akana sa svakim sljedećim izvlačenjem ždrijeba, on je odlučio blefirati do kraja, računajući sve vrijeme da posljednji ždrijeb neće pasti na njega. Kad su na kraju iz tog domaćinstva koje je otkriveno morali pristupiti ljudi jedan po jedan za posljednji ždrijeb, bilo je prekasno za milost. On je do samog kraja pokazao svoju tvrdovratost i nespremnost da se pokaje i, mada je kad je s tim bio suočen, priznao, božanski je ukaz bio da se kamenuje bez odlaganja.

Neki ljudi misle da su postupili izvrsno ako priznaju kad se stvar konačno otkrije. Ali sve dok je postojala šansa da se to nikad ne otkrije bili su zadovoljni o tome nastaviti šutjeti. Stoga njihova ispovijed grijeha, kad je najzad dana, nije uopće bila prava i nije im donijela Božje oprostjenje. Ispovijed grijeha koja pokreće Božju samilost i dovodi Boga u čovjekove okolnosti odnosi se na onoga tko prizna iako se to nikad ne bi otkrilo, te kad to učini potaknut samo osvjedočenjem i uvjerenjem Svetoga Duha. Potrebno je nešto više od »Akanovog« priznanja grijeha da bi neko bio doveden u mir s Bogom i da, shodno tome, Bog počne djelovati u njegovo ime. Ipak, katkad se zaista dogodi u životu čovjeka da bude otkriven u nečemu i da to u njemu potakne, kroz djelovanje Svetoga Duha, pravu samoosudu koja ga dovodi Bogu.

U svjetlu ovoga, mogli bismo poželjeti da David nije čekao na Natana da ga izazove zbog grijeha koji je počinio prije nego što ga je priznao. Koliko bi više slave to dalo Bogu, da je u bijedi svog srca on prvi potražio proroka, razotkrio mu cijelu priču i zatražio njegove molitve. S te točke gledišta moglo bi se posumnjati u iskrenost Davidova pokajanja. Rekao sam da je potrebno nešto više od Akanove ispovijedi grijeha da bi čovjek bio doveden u mir s Bogom. U Davidovu slučaju sigurno je postojalo to »nešto više«, inače on nikad ne bi upoznao Božju obnovu na način na koji se to dogodilo. Govorim ovo za ohrabrenje svima onima koje su njihova

prijevarna srca navela da odgađaju ispovijed sve dok više nisu imali drugoga izbora, i koji stoga mogu biti skloni očajavanju. Postoji ohrabrenje iz priče o Davidu čak i za takve, jer ako se nađe to »nešto više« u našem pokajanju, koje se našlo u Davidovu, i mi možemo biti uvjereni u milost. Zacijelo su postojali drugi elementi u njegovu pokajanju osim sporosti u priznanju. Prvo, Natanov je izazov bio dobrodošao; i više od toga, bilo je to olakšanje. David je godinu dana bio pod strašnim osvjedočenjem o grijehu i s teškim jadom u srcu dok ga je skrivao. U Psalmu 32, u kojemu govori ponešto o tome kroz što je prošao tijekom tog perioda, on kaže: »Prešutjet' sam htio, al' kosti mi klonuše od neprestana jecanja. Danju i noću ruka me tvoja tištala, snaga mi se trošila k'o za ljetnih žega«. ¹¹ Stoga kad je Natan došao sa svojim izazovom bio je prihvaćen s olakšanjem, jer je Davidu to dalo priliku ispovjediti se i osloboditi tereta. Drugo, ispovijed je bila trenutačna, bez ikakvih izgovora, izbjegavanja ili samoopravdavanja: »Sagriješio sam protiv Jahve!« ¹² Dalje, postojala je i spremnost da se sazna što je učinio, što se vidi iz dva psalma svjedočanstva koja je napisao. ¹³ Također je, kao što smo vidjeli, bio spreman potpuno se povinovati svim opomenama koje je Bog stavio na njega.

Sve ovo pokazuje da je David, unatoč kasnoj ispovijedi, bio zaista skrušen pred Bogom, te je stoga upoznao obnovu Božje milosti. Isto može vrijediti i za nas, iako moramo priznati da su naše pokajanje i ispovijed bili veoma dugo odlagani.

11 Psalm 32,3-4

12 2 Samuelova 12,13

13 Psalmi 32 и 5

Moraš oprostiti

Do sada smo uglavnom imali u vidu slučajeve u kojima je netko nanio nepravdu i ranio drugoga, i njegovu potrebu za pokajanjem. No što je s onim tko je pretrpio nepravdu, katkad duboku i trajnu? Ako se strana koja je nanijela nepravdu mora pokajati, onda i ona koja ju je pretrpjela mora oprostiti. Ne učini li to, samo sebi nanosi dodatnu štetu. Istina je, »ubijen duh tko će podići?«¹ i to je uglavnom zato što ranjeni neće oprostiti onome tko mu je te rane nanio i nosi sa sobom duh nepraštanja koji ga izjeda iznutra i samo povećava njegov jad. Katkad muž neće oprostiti ženi, ili žena mužu, čak ni nakon ispovijedi, i neprestano podbadaju primjedbama o onome što se dogodilo, pokazujući da je korijen nepraštanja ostao. Katkad nepraštanje rezultira u potpuno odbacivanje druge osobe i njih dvoje prestaju živjeti zajedno. Često postoji ogorčenje i nepraštanje prema trećoj strani koja je upala u brak i narušila ga. To katkad znači da taj čovjek ili žena imaju utjecaj nad tom trećom osobom i prepuštaju se misli da je mogu uništiti kad god hoće – čak mogu to i planirati.

Ne varaj se, može biti veoma teško i skupo zaista oprostiti nekome tešku nepravdu, jer to uvijek znači pristajanje da nam na taj način bude nanesena nepravda. Ne možemo oprostiti dok se držimo svojih prava i osjećaja povrijeđenosti. Na primjer, ako jedan čovjek oprostí drugome dug od 1.000 dolara, to znači da mora pristati pretrpjati taj gubitak, dakle ostati bez tog iznosa novca. Ne možemo oprostiti a ne pristati sami pretrpjati gubitak.

1 Izreke 18,14

Tako je čak i s Bogom. Želi li oprostiti čovjeku grijehe mora sam pristati pretrpjeti gubitke prouzročene tim grijesima. Mora pristati da se prema njemu postupi onako kako je taj čovjek postupio – želi li mu oprostiti što je to učinio. I upravo da bi pretrpio taj gubitak i da bi se vidjelo da ga trpi, On je poslao svoga Sina da umre za nas na križu. Toliko je stajalo Boga da nas oslobodi.

Sjećam se kako je prije nekoliko godina William Nagenda, jedan od vođa probuđenja u Istočnoj Africi, govorio o usporedbi o nemilosrdnom slugi. Zastao je na mjestu u priči gdje se kralj sažalio nad svojim slugom koji nije imao novca, pustio ga i oprostio mu taj ogroman dug od deset tisuća talanata srebra. Zatim je William nastavio, zamišljajući koliko je stajalo kralja da oslobodi slugu. Sljedećeg je dana, zamišljao je, pred vratima palače viđen kamion kojim je odvezen namještaj i sve vrste neprocjenjivog blaga da se proda na dražbi. Kasnije je viđena kraljica, obučena u staru odjeću, kako odlazi raditi u tuđe kuće kao čistačica. Nakon toga je viđena kako odlazi prati rublje drugih ljudi, kako bi i na taj način zaradila još malo novaca. Kada je zbnunjeni sluga upitao što se događa, kralj mu je odgovorio: »To je zato što sam ti oprostio onaj dug. Bio je to dug riznici kraljevstva i morao je biti nadoknađen; ja ga sam plaćam i evo koliko me je to stajalo«. Tako je i sa Gospodinom Isusom Kristom. Toliko je ogroman bio ljudski grijeh, da ga je doveo do prosjačkog štapa kako bi ga platio. »Premda bogat, radi vas posta siromašan.«² Da bi nama oprostio, bio je spreman sam pretrpjeti ogroman gubitak; nije bilo drugog načina.

Da, njegovo je oproštenje ljudima bilo skupo i mi ćemo otkriti da će i nama praštanje drugima također biti skupo. To znači da, želimo li oprostiti, moramo biti spremni i sami pretrpjeti gubitak. Moramo biti voljni da nam na ovaj ili onaj način bude nanesena nepravda, da naša prava budu zgažena, da nas vrijeđaju, da nas prevare – želimo li oprostiti drugoj osobi koja je sve to učinila nama. Moramo biti spremni pustiti (doslovce razriješiti) tu osobu,

2 2 Korinćanima. 8,9 (DF)

kao što je kralj pustio slugu, ali gubitak što ćemo ga podnijeti samo je sitnica u usporedbi s ogromnim gubitkom što ga je Isus pretrpio za nas. Međutim, nešto u nama se diže protiv toga; zašto bismo morali trpjeti takvu nepravdu, zašto bi se prema nama postupalo na taj način, to nije fer, i tako dalje. Ali to je samo naše ja što se uzdiže, ja koje neće položiti svoja prava i krunu pred Isusove noge. Iako zvuči čudno, gordost leži iza tog duha nepraštanja, jer tko smo mi da kažemo kako se takve stvari nama ne bi trebale događati, kako naša prava ne trebaju biti zgažena? Ako bi se Bog bavio nama, sukladno našim pravima, bio bi to pakao za sve nas grešnike, sve do posljednjeg. Želimo li oprostiti drugome, to se može dogoditi samo ako do najvećih dubina predamo prava i interese svoga ja u toj stvari. Tu bi nam trebala pomoći spoznaja da je Isus to učinio za nas. Zašto mu onda ne bismo pravili društvo i išli istim putem kao i on?

Budi uvjeren, neuspjeh da se ovo učini zaista je poražavajuć. Isus je rekao: »Ako li vi ne oprostite, ni Otac vaš na nebesima neće oprostiti vama grijeha vaših«. ³ Nemoj dopustiti da prikladne teološke racionalizacije oduzmu nešto od svečanog upozorenja ovih riječi. Njihova je namjera natjerati čovjeka koji neće oprostiti da zadržti i zapita se kakav je njegov stav.

Dakako, tamo gdje se druga strana pokajala i priznala, lakše je oprostiti. Ali duboko u nama još uvijek može postojati mali korijen nepraštanja, tako da često iznova vrtimo taj film u glavi: »Zašto su mi to učinili? Zašto su me prevarili?« To pokazuje da se predaja svoga ja Isusu u toj stvari jedva dogodila. Nužna je prava predaja, želimo li da njegovo očišćenje dosegne i izliječi tu ranu. Morat ćemo ići još dalje i prihvatiti da je ono što se dogodilo Bog dopustio kao da je došlo iz njegove ruke, kako bi svi koji su bili dio te situacije izvukli nove pouke. Onda ga možemo zajedno slaviti, spojenih ruku i srca. Odnos koji je on izliječio na ovaj način jači je i slađi nego što je bio prije nego što je došao grijeh i tako ga žestoko ošteti.

3 Marko 11,26 (Šarić)

Problem nije nigdje drugdje nego u umu nekih ljudi – Što ako se druga strana ne pokaje; očekuje li se od mene i dalje da oprostim? Odgovor je da, jer je i Bog u Kristu ponudio oprostjenje nama, daleko prije nego što smo se pokajali i prihvatili ga. Dakako, Božje oprostjenje nije ostvareno u nama sve dok se ne pokajemo; do tada je samo potencijalno. No cijena je plaćena, Bog je u Kristu pretrpio gubitak nužan za naše razrješenje i cio njegov stav nije bio za okrivljenje grešnika i držanje grijeha nad njima, već kako bi im ponudio svoje oprostjenje. Da, to je bio njegov stav čak i prije nego što su se pokajali, dok su još bili grešnici, dok su još bili neprijatelji. Teško je u to povjerovati, ali da je to doista i njegov sadašnji stav prema grešnicima dokazuje redak: »Bog bijaše onaj koji je u Kristu pomirio svijet sa sobom, koji nije uračunao ljudima njihovih prekršaja«. ⁴ Što ovaj posljednji izraz može značiti osim da Bog ne osuđuje grešnike, već im nudi razrješenje? Dakako, odbija li se pokajanje sve do kraja, onda će, pred velikim bijelim prijestoljem, kada se otvore knjige, on zaista pripisati ljudima njihove grijeha i rezultat će biti vječno progonstvo iz njegove nazočnosti. Ali sve do tog dana Bog ih ljudima ne pripisuje, jer je on sam već pretrpio gubitak za njih u svome Sinu. Ništa ne omekšava čovjeka na pokajanje više nego kad mu Sveti Duh ovo nanovo otkrije.

Ovo bi trebao biti naš stav prema onima koji su nas povrijedili. Naše oprostjenje treba u cjelosti biti tu za njih, iako je, dok se ne pokaju, pomirenje u ovoj fazi samo potencijalno, a ne stvarno. I sve je to zato što smo izvršili neophodnu predaju svoga ja u toj stvari. Iako se oni možda još uvijek nisu pokajali, mi ih puštamo, »skidamo pritisak s njih«, naša su osobna prava u toj stvari predana Bogu. To njega ostavlja slobodnim djelovati u njihovim srcima kako bi ih smekšao. No ako mi još uvijek u sebi nosimo korijen nepraštanja i mržnje prema njima, onda naše oprostjenje nije čak ni potencijalno i mnogo je vjerojatnije da će ih naš stav natjerati

4 2 Korinćanima 5,19

da se brane i još više otvrdnu. Nema sumnje da je sve ovo skupo i da će možda biti potrebno više od jednog odlaska pred Isusov križ prije nego što se problem riješi, ali mora se riješiti.

Ipak, u nekim glavama može postojati drugi problem. Netko bi mogao reći: Nepravda koju sam pretrpio takva je da će vjerojatno trajati dugo, možda cijeli moj život. Kako ću biti u miru pod tako dugotrajnim zlodjelom i nepravdom? Jedini je odgovor na to ono što je upravo spomenuto. Moramo to prihvatiti kao da je došlo iz ruke našega ljubljenog nebeskog Oca i tome se pokoriti kao jarmu što nam ga da je on dao da nosimo. No ti pitaš: Zar je zaista moguće da je Bog u onome što se dogodilo? Mislim da možemo na ovo reći da, vidimo li da svatko od nas stoji u središtu kruga, kruga koji možemo nazvati Božjom voljom. Stoga me ništa ne može dotaći izvan tog kruga, ukoliko nije prvo prodrlo u njega. Stvar koja je u pitanju može biti bolna, nepravedna i bešćutna, no bez obzira na to kako je nastala, do trenutka dok je došla do mene morala je proći kroz krug Božje volje; postala je Božja volja za mene; dopuštena je radi njegovih mudrih i dobrih ciljeva.

*U središtu kruga
Božje volje stojim;
Nema drugih uzroka,
Sve mora doći iz njegove drage ruke.*

Zato, ako me to vrijeđa i ako to odbijam, zapravo se bunim protiv Boga i njegove volje – i uspijevam samo učiniti sebe jadnijim. Tvrdi je ovo besjeda! Tko je može slušati? Ali u slušanju toga i potčinjavanju toj volji duša nalazi mir i pomirenje s Bogom. A to je pomirenje ono što nam je potrebno u tom trenutku, jer vrlo često nismo izmireni s njim i s onim što je dopustio da se dogodi; zapravo ga krivimo za to i čak ga mrzimo dok jecamo u svojoj gorčini.

To je ono što je on mislio kad je rekao: »Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete naći

pokoj svojim dušama, jer jaram je moj sladak, a moje breme lako«. ⁵ Jaram je napravljen za vrat životinje. On oslikava Božju volju, dok vrat oslikava čovjekovu. Ali čovjekova je volja tvrdoglava ili, kako to Pismo kaže, tvrdovrata, ⁶ i jaram božanske volje po prirodi ne može stati preko nje. Želimo li uzeti taj jaram, moramo biti voljni poviti svoj tvrdi vrat, to jest potčiniti se. Samo tako ćemo naći spokoj svojim dušama. Ako nam je teško tako se potčiniti, on ga s ljubavlju naziva »jaram moj« – to jest onaj koji je on sam nosio za nas. On se spremno potčinio volji svoga Oca i nošenje tog jarma ga je u krotkosti odvelo u stradanje za nas na križu. On ne traži od nas da učinimo ništa što on već nije učinio za nas u beskonačno većoj mjeri. I, ako nam se i dalje čini teško poviti vrat njegovoj volji, on nam kaže da je taj jaram dvostruk; u jednom je njegovom dijelu on, a naše je mjesto u drugom, pokraj njega, i on će ga nositi s nama. Zacijelo je to razlog što je dodao riječi: »i naučite se od mene; jer sam ja krotak i smjieran u srcu«. On je uvijek poginjao glavu pred svojim Ocem, uvijek je bio krotak i smjieran u srcu i, ako smo voljni ići s njim, priznajući mu koliko smo gordi i tvrdi, učit ćemo od onoga koji je tu pored nas i pognut ćemo glave kao što je on pognuo, i još uvijek poginje, svoju. Naša spremnost da pognemo vrat u pokornosti onome što je on dopustio ganut će njegovo srce prema nama i on će nam darovati mnoge slatke dokaze svoje ljubavi, kao i mnogo nadoknade.

5 Matej 11,29-30

6 Djela 7,51

Razvod ili križ?

Razvod je danas tako lako dobiti i tako je prihvatljiv u društvu, da ga mnogi smatraju očiglednim izlazom kad se par ne slaže najbolje. Katkad, na prvi nagovještaj nevolje, bez čekanja da vide postoji li neki drugi način za rješenje njihovih problema, partneri odmarširaju k svojim odvjetnicima i odatle u sud na brakorazvodnu parnicu. Dobrobit djece ih natjera da se zaustave i razmisle na trenutak, ali često ne duže od toga. Čini se da su njihove razlike toliko nepomirljive, da i najveće dobro djece mora biti žrtvovano radi želje njihovih roditelja da se razdvoje i nađu nove partnere. Pravi uzrok nije uvijek neki veliki problem među njima, već prosto nespремnost jednog od njih da napravi ustupak drugome u nizu sasvim trivijalnih stvari; ili čak i dublje, odbijanje jednog od njih da kaže »Žao mi je« i da to misli. Zbog nedostatka te male riječi »žao« raspali su se bezbrojni brakovi, izazvana je beskrajna patnja i neprocjenjiva šteta nanesena djeci i mladima iz tih obitelji. Razvod uvijek stvara više problema nego što ih rješava.

Ono što možda najviše uznemiruje u svemu ovome jest činjenica da se ova neodgovornost u pogledu postojanosti bračnoga zavjeta proširila donekle na one koji ispovijedaju kršćanstvo. Sramota nanesena Kristovu imenu tjera čovjeka da sakrije lice, a brzina kojom neki parovi poduzimaju korake kako bi se razdvojili ispunjava čuđenjem, zbog nezrelosti i naivnosti uslijed kojih su pomislili da razvod pruža pravo rješenje.

Ovakvo je stanje stvari još žalosnije kad nam tu blizu, pri ruci, stoji Božji drevni put pomirenja čovjeka sa čovjekom i muža sa

ženom: križ našega Gospodina Isusa Krista. Nikad nije postojala učinkovitija bračna savjetodavna služba od one koju Isus pruža na tome mjestu. Ali ovaj, izgleda da ih tako malo ide tamo, možda zato što je potrebna poniznost da bi se to učinilo, dok su sud i razvod lakša opcija. Tako je križ postao zaboravljeni činitelj u izlječenju doma i obnovi braka.

Neka bude jasno da ne postoji par koji se katkad ne suočava s razlikama i borbom volje, bez obzira na to koliko izgleda da se vole i da su posvećeni Bogu. Nešto takvo ne iznenađuje i ne šokira Gospodina. Njegova je namjera jednostavna: kad se takva situacija dogodi, oni ne trebaju ići na sud da bi se razveli (takva im mogućnost uopće ne bi trebala pasti na pamet), već pred križ Božjeg ljubljenog Sina, gdje se sve prepreke lako mogu srušiti i dva srca ponovno biti jedno. Njegova je namjera da dođu pred križ, ne jednom u životu, već uvijek i iznova, kako prilika zahtijeva. Ako poznaješ par koji je predivno ujedinjen u Gospodinu i koji poznaje ovu tajnu, i ako ih pitaš za njihovo iskustvo, siguran sam da bi rekli: »Ova naša ljubav i jedinstvo? Nije to zahvaljujući nama; da smo to prepustili sebi, odavno bismo se razdvojili. To je došlo sa Isusova križa; imamo to zato što u njegovoj krvi postoji moć da očisti grijeh i obnovi ljubav.«

Isusov križ, dakle, nije sredstvo po kojemu je čovjek izmiren samo s Bogom, već je to i s drugim čovjekom. Jer ako grijeh stvara prepreke između čovjeka i Boga, isto to čini i između jednog i drugog čovjeka ili između muža i žene. Način na koji križ donosi pomirenje između dva čovjeka ne razlikuje se mnogo od načina na koji izmiruje čovjeka s Bogom.

Kako onda križ izmiruje čovjeka s Bogom? Dugi niz stoljeća Bog je tražio način na koji bi privolio čovjeka da se ponizi i prihvati krivicu za svoj grijeh, kako bi mu on onda mogao oprostiti i vratiti ga k sebi. Poslao je mnoge teške opomene na ljudski rod u tu svrhu, no sve je bilo uzalud: čovjek se nije htio slomiti – uporno je odbijao preuzeti krivicu i vratiti se Gospodinu. Na

kraju, kao da je Bog rekao: »Ako se čovjek neće slomiti, ja ću. Ako on neće preuzeti krivicu, ja ću to učiniti.« To je ono što se dogodilo na križu; Bog je u Kristu preuzeo krivicu, on pravedan, za nas nepravedne. To je bila Božja strategija da vrati čovjeka sebi. I to je djelovalo na način na koji ništa drugo nije! Jer svaki put kad čovjek ima pravi pogled na križ, kad vidi Boga koji preuzima njegovu krivicu, on se lomi, topi se, gotov je i viče: »Oh, moj Bože, to je moje mjesto; nisi ti prijestupnik, ja sam! Moja je krivica, tvoja je ljubav!« I odmah dolazi do pomirenja među njima; čovjek se predaje a Bog oprašta. Skrušenost Boga izazvala je skrušenost stvorenja!

Na sličan način, križ Gospodina Isusa utječe na pomirenje između čovjeka i njegova bližnjeg – a mi ovdje prije svega mislimo na muža i ženu. Ma kako da je problem među njima nastao, ubrzo se svodi na samo jedan činitelj: tko je kriv. Žena pokazuje na muža i kaže: »Ti si kriv!« On pokazuje na nju i kaže: »Ne, ti si kriva!« Ova uzajamna optužba samo stvara napetost među njima i komunikacija u ljubavi je izgubljena. Zato što se ni jedno od njih neće slomiti, situacija postaje nepodnošljiva. Sljedeći bi korak mogao biti da jedno od njih razmišlja o odlasku k odvjetniku. Zamislit ćemo da napokon jedno od njih dobije novi pogled na Isusov križ; kako se to desi možda nikad nećemo saznati, jer Bog ima mnogo sredstava na raspolaganju. Onaj tko je tvrdio da je bio u pravu vidi onoga koji je potpuno i vječno u pravu kako zauzima položaj onoga koji je potpuno kriv i umire kao zločinac među zločincima (bio je po jedan sa svake njegove strane), kao da je i sam to. Istog trenutka njegove riječi gube na oštini i on počinje popuštati.

Veoma je teško tvrditi da si u pravu pod sjenom križa. U pravu smo, kažemo, ali jesmo li potpuno u pravu kao što je bio on? Možda je druga osoba pogriješila što je počela s tim, ali zar nije naša reakcija na njegovu ili njezinu grešku također bila pogrešna, užasno pogrešna? Ljutnja, ogorčenost, gnjevne riječi, mržnja, zar to nije bilo pogrešno? Kad gledamo to na ovaj način ne možemo

reći da smo potpuno u pravu – daleko od toga. Pa ipak, onaj koji je potpuno u pravu zauzeo je mjesto onoga koji je potpuno u krivu da bi nas spasio od grijeha. Zašto onda ne bismo i mi zauzeli mjesto krivoga i priznali krivicu? I to je točno to što onaj tko nanovo vidi Isusov križ počinje činiti. To zovemo skrušenošću.

Ali obrati pozornost na ono što se dalje dešava: ta osoba odlazi k drugoj, ne da bi optužila nju ili njega, već sebe, i kako bi zamolila oprostaj za svoje grijeha i reakcije. Posljedica ovoga je često da se druga osoba smekša i također se počne kajati od onoga što je bilo pogrešno u njezinu srcu. Nedugo zatim, tamo gdje su prije postojale uzajamne optužbe dolazi do uzajamnog oprostjenja i imamo divan prizor dvoje grešnika koji su se pomirili u podnožju Isusova križa. A ljubav jednoga prema drugom koja je odavno odletijela kroz prozor počinje se vraćati, i to izobilno. Baš kao što skrušenost Boga koja se vidi na križu izaziva skrušenost stvorenja, tako i skrušenost jednog od stvorenja koje je otišlo pred križ izaziva skrušenost drugoga, koje onda također dolazi pred križ – i tamo ponovno dvoje postaju jedno.

Možda se za tebe ovo neće završiti na isti način – barem ne odmah. Ovo nije trik da se druga osoba natjera na pokajanje. Bog nikad ne narušava čovjekovu slobodnu volju, a možda se i ona druga osoba odbije poniziti. Samo je Sveti Duh može smekšati i uvjeriti da pogne glavu, ali vjerojatnije je da će on upotrijebiti tvoju skrušenost za to, prije nego išta drugo. Vidi, ti više ne pokazuješ na grijeha druge osobe, samo ispovijedaš svoje, tako da dio napetosti očigledno nestaje. To protiv čega je druga osoba reagirala više nije tu i to daje Bogu priliku djelovati i u tom srcu. Zato ti budi prvi koji će otići pred križ, ne čekajući na drugog! Čak i ako ti se druga osoba ne pridruži tamo odmah, ti ćeš imati radost saznanja da su tvoji grijesi u toj situaciji oprani i da imaš mir s Bogom. Ali uvijek iznova otkrivamo da Isusov križ zaista pobjeđuje u oba srca – također i u srcima djece – i velika se slava daje Bogu nad još jednim veličanstveno obnovljenim domom.

Ispričat ću ovdje dvije priče, kao ilustraciju. Prva ilustrira koliko je nepotrebno ići na sud za razvod kad je put križa otvoren. Jedan se aktivni kršćanski radnik oženio kršćankom koja se nedavno razvela od svoga prvoga muža, koji je i sam bio kršćanin i koji se nakon razvoda ponovno oženio, također kršćankom. Eto nereda – kršćani se razvode od kršćana! Tu su također uključena i prava i pogreške ponovnog stupanja u brak s razvedenim osobama, ali ne želim sada ulaziti u to pitanje, jer je svrha moga navoda nešto sasvim drugo. Ma koliko bilo čudno, ovaj aktivni kršćanski radnik nikad nije dublje istražio što je pošlo krivo u tom prvom braku, sve dok se nije oženio tom damom. Kada mu se otvorila, on ju je počeo savjetovati na putu pokajanja. Kao rezultat toga, ona je bila osvjedočena o greškama u svojim stavovima i počela se kajati. Nakon nekog vremena osjetila je da mora pisati svom bivšem mužu i zamoliti ga za oprostaj. Nekoliko mjeseci nije bilo odgovora i, kad je najzad stigao, bivši muž joj je pisao da je i on shvatio svoje greške i zamolio ju je za oprostaj! Vidite li – uopće se nisu morali razvoditi; sramota toga nikad se nije morala dogoditi, a komplikacije drugog braka (a bilo ih je) mogle su se izbjeći, samo da su otišli pred križ; ali avaj, oni su umjesto toga otišli na sud razvesti se.

Druga priča pozitivno ilustrira slavnu pobjedu križa u situacijama kao što je ova. Prisustvovao sam sastanku jednog mog prijatelja, Kanađanina, koji je bio u posjetu Britaniji, na kojemu je govorio o probuđenju u njegovu dijelu svijeta. Kad je završio, pitao je ima li nekoga tko bi htio nešto dodati u duhu njegove poruke. Žena, svima nepoznata, popela se na podij. Rekla je da je Kanađanka u posjetu Britaniji te da je, kad je vidjela oglas o sastanku na kojemu će govoriti Kanađanin, odlučila doći i čuti svog zemljaka. Iako je bila kršćanka, ona i muž su imali teškoća u zajedničkom životu i odlučili su se razdvojiti. Sin joj je bio odsutan, na koledžu, i nije očekivao da će biti bilo kakvog doma u koji će se moći vratiti. Par je odredio datum kad će potpisati dokumenta

kojima će se pokrenuti brakorazvodna parnica. Međutim, dan prije nego što su to trebali učiniti čuli su da se nešto neobično događa u njihovoj crkvi pod službom probuđenja gostujućeg propovjednika. Odlučili su otići na službu tu večer, gdje su se našli suočeni s Gospodinom Isusom, te su i on i ona na njegovu svjetlu vidjeli svoj grijeh. Oboje su otišli pred njegov križ i uvedeni su u mir s Bogom, kao i predivno pomirenje jedno s drugim. Sinu je odmah bila poslana poruka: »Postoji dom za tebe u koji se možeš vratiti poslije svega. Oboje sada volimo Gospodina!« Kao da to nije bilo dovoljno, dodala je da je dom, koji se u jednom trenutku trebao raspasti, sada jednom tjedno ispunjen grupom od oko tridesetak ljudi koji se okupljaju na sastanku na kojemu svjedoče o svom iskustvu s Gospodinom. Slušali smo razdragano ovu neplaniranu priču o paru koji je otišao pred križ a ne na sud, s tako sretnim i slavnim ishodom. Kad razmišljamo o Gospodnjim djelima kao što je ovo, možemo pjevati:

*Neka tisuću jezika pjeva
Hvalospjev mom Izbavitelju!
Slava mom Bogu i Kralju,
I pobjedi njegove milosti.*

»Grijeh neće gospodariti nad vama.«¹

Budi uvjeren, seks u jednom ili drugom obliku svačija je borba, bilo muškarca ili žene, ne-kršćanina ili pravog vjernika. Ono što je jedan od Božjih najvećih darova čovjeku – i što je, kad je ispravno korišteno, jedan od izvora njegove najveće sreće – postalo je jedno od njegovih najvećih bojišta sa zlom. Možda je to zbog činjenice da su sve čovjekove sposobnosti bile pogođene padom, a seksualni instinkt je, kako se čini, s njim postao pokvareniji od svih drugih instinkata – što se vidi u činjenici da erotski dio naše prirode spremnije reagira na zle prijedloge nego na dobre. Na primjer, priča u novinama o nekim nedozvoljenim seksualnim događajima ima tendenciju izazvati u nama nešto pogrešno, što priča o sretnom bračnom životu neke druge osobe nema. Neosporno je da postoji mnogo veće zanimanje javnosti za pogrešan seks nego za ispravan. I to je naša bitka, čak i kao kršćana, bez obzira na to koliko dugo znamo Gospodina. A ako ovdje ne poznajemo Božji put pobjede, ne poznajemo ga nigdje. Razina našeg općeg kršćanskog života najvjerojatnije se neće podići više od razine našeg seksualnog života.

Čak i kad je kršćanin slobodan od vanjskih postupaka bitka se vodi s nečistim mislima, nečistim željama i nečistim privatnim postupcima. Nažalost, ni ovdje nije uvijek pobjedonosan. Ova je činjenica veoma opasna i to s dvije točke gledišta. Ako ne može kao kršćanin »izvojevati pobjedu« (kao što se kaže), mogao bi doći u kušnju i reći: »Kakva je uopće korist od kršćanstva?« te

1 Rimljanima 6,14

odustati od svoje vjere i vrati se u svijet. Možda je to razlog za neke slučajeve ponovnog upadanja u grijeh – ne zato što je svijet tako privlačan, nego zato što dotična osoba ne može »učiniti da kršćanski život funkcionira« i tako odustaje. S druge strane, može se zadovoljiti s nečim manjim od najboljeg i racionalizirati sve ovo. Može reći, na primjer, kako je samoblud (masturbacija) normalan, kako svi to rade, čak i kršćani, i prestaje to zvati grijehom. Ako je to što on kaže doista točno (svi to rade, čak i kršćani), ne moramo gledati dalje, tražeći razloge što nema probuđenja u našim crkvama: svi glume, svi kriju grijeh.

Ali pod milošću nema potrebe za bilo kojom od ovih alternativa. Nema potrebe ni za očajanjem i odustajanjem ili skrivanjem grijeha i izigravanjem licemjera. Ja kažem »pod milošću«, jer veličanstveni redak iz naslova ovog poglavlja: »Grijeh neće gospodariti nad vama«, prate riječi: »jer niste pod Zakonom, već pod milošću«. ² Da bi iskusili da grijeh neće gospodariti nad nama, trebamo zaista upoznati što znači živjeti pod milošću, a ne pod zakonom.

Ali prije svega moramo shvatiti što točno znači to da grijeh neće gospodariti nad nama. Dio naših problema proistječe iz krive predožbe o tome. To je svakako vrijedilo u mome slučaju. Nekad sam mislio da mi to obećava da ću doći do mjesta gdje više neću imati problema s grijehom, da ću biti mrtav za njegove poticaje. Ali nikad nisam mogao tvrditi da sam došao do toga mjesta, te sam počeo mrziti taj redak i crkvenu pjesmu zasnovanu na njemu, koju sam morao pjevati na satu Biblije koji sam pohađao:

*Grijeh neće gospodariti nad vama;
Kako je to divna poruka i kako divna istina.*

Mrzio sam to jer se činilo da u mom slučaju ne djeluje, ne samo po pitanju seksa, nego u mom kršćanskom životu uopće. Kao što sam rekao, dio mog problema bio je u tome što nisam

² Rimljanima 6,14

točno shvaćao što nije u redu, a to je zauzvrat bilo utemeljeno na krivoj predodžbi o tome u čemu se gospodarenje grijeha nada mnogom sastoji. Kasnije sam uvidio da gospodarenje grijeha nije prije svega u njegovoj sposobnosti fascinirati me, namamiti me da mu popustim i kroz stalno ponavljanje s moje strane stvorim od njega naviku, već prije u krivici koju uvijek ostavlja za sobom kao svoje nasljeđe. Pod krivicom ne mislim na nešto što samo objektivno stoji protiv nas u Božjim knjigama, već nešto subjektivno i unutarnje, na posljedicu sramote i optužbe koje uvijek ostaju iza počinjenog grijeha, ma što njegov specifičan karakter bio. Vrijeme ne čini ništa što bi izbrisalo tu krivicu, baš kao što ostavljanje šalice iz koje je netko pio kavu da stoji danima ili tjednima iz nje ne uklanja mrlje. Ovo plasira grijeh visoko, s većom moći nego što smo mislili da je ima; na primjer, ima moć osuditi nas i to nastaviti činiti dugo nakon što smo sagriješili. U takvu slučaju, najviše čemu se možemo nadati jest da držimo vrata kredenca čvrsto zatvorena (britanski idiom, u smislu čuvanja obiteljske tajne – op. prev.); ali duboka se unutarnja nelagoda nastavlja i samo još više raste činjenjem daljnjih grijeha. To je to što doista znači biti pod gospodarenjem grijeha.

Znam da smo mi kršćani naučeni vjerovati da je krivica za grijeh jedno, a sila grijeha nešto drugo – ako samo nastavimo pjevati kroz pjesmaricu. Topladyjeva čuvena pjesma »Vječna stijena« (*Rock of Ages*) sadrži riječi: »Spasi me od sile i krivice grijeha«. Opće je prihvaćeno da je krivica grijeha izbrisana onog trenutka kad smo prihvatili Isusa Krista za svoga Spasitelja, ali da bismo bili oslobođeni od njegove svakodnevne sile da nas zavede nešto je sasvim drugo. Smatra se da je potreban još jedan blagoslov, neki drugi blagoslov, kako bi se taj cilj postigao. Ovo je svakako nekad bilo moje shvaćanje; ali uvidio sam da krivica i sila grijeha nisu dvije odvojene stvari, već da se sila grijeha u meni sastoji u krivici grijeha, sili da me osudi. To znači da je moguće da je čovjek davno počinio neki grijeh i nikad više poslije toga, a da ipak on

nad njim gospodari do danas, samo zato što ga još uvijek osuđuje. Posljedice toga grijeha (pisac ove vrste posljedica uglavnom naziva mamurluk, kao oblik glavobolje nakon pijanke – op. prev.) su još uvijek prisutne u njegovu srcu, svjesno ili podsvjesno. U takvu je stanju, dakako, njegov odnos s Bogom pomućen i nedostaje mu mir i radost koji su obećani vjernicima. Povrh toga, ovo utječe na njegov odnos s bližnjima i on postaje povučen i nesposoban komunicirati, jer ima mnogo toga o čemu se ne usuđuje biti otvoren.

U takvu stanju duhovnog mrtvila, prirodno je za nas da se okrenemo onome što Pavao u ovom retku naziva »zakon«. Pod tim mislim da postavljamo više standarde za sebe i pokušavamo biti bolji; odlučujemo biti duhovniji i nadamo se da ćemo savjesnije primjenjivati naše vjerske dužnosti, a sve to činimo u nadi da će to donijeti tu prijeko potrebnu promjenu u naš odnos s Bogom i bližnjima. Ali to se ne događa jer, ma koliko ti novi ciljevi bili dobri, nikad ih ne uspijevamo postići ni postati duhovniji. A neuspjeh da to učinimo samo povećava naš osjećaj osude i čini situaciju gorom, ne boljom. To je ono što Pavao misli kad na drugome mjestu kaže: »snaga je grijeha u Zakonu«. ³ Pomislili bismo da bi rekao: »snaga je grijeha u iskušenju, ali snaga je svetosti u Zakonu«. Ali ne – snaga je grijeha u Zakonu, jer ti nedostignuti ideali Božjeg zakona samo daju grijehu više toga čime nas može osuditi. Da nismo u velikoj nadi postavili one visoke standarde, ne bismo se osjećali tako osuđeno. Ako je gospodarenje grijeha nad nama u njegovoj sili da nas osudi, onda sveti Božji zakon samo dodaje toj sili.

U tom stanju očaja slabo smo motivirani osim na ponovni grijeh. Naša je duhovna situacija tako mrtva i nezadovoljavajuća da smatramo kako dodatni grijeh neće ništa pogoršati – prema tome, zašto ne? Kad se u nedelju ujutru na stol stavi čist stolnjak, svi u obitelji paze kako ga ne bi uprljali; ali do polovine tjedna na njemu je tako mnogo mrlja, da nitko više ne brine hoće li napraviti još jednu – sve je to dio općeg obrasca. Najviše čemu se

3 1 Korinćanima. 15,56

možemo nadati u ovoj situaciji jest da pokušamo sakriti neke od najsravnijih. Ali što duže krijemo grieh, on nas duže osuđuje i mi sve više padamo pod njegovo gospodarenje.

Nije li iz svega ovoga očigledno da glavni sotonin cilj, kad nas provocira na grieh, nije samo da učinimo nešto nemoralno već da nas, kad to učinimo, on ima priliku optužiti (u Otkrivenju 12 naziva se tužiteljem naše braće), a onda, kad smo u takvu stanju, nemoćni smo u kršćanskome svjedočenju i službi. Kršćanin koji je uradio nešto nečisto sljedećeg se dana osjeća kao pas; ne želi pogledati Boga ni svoje bližnje u oči; a o preuzimanju neke kršćanske službe nema ni govora – radije bi pobjegao i sakrio se. To je samo rezultat koji je đavao kanio proizvesti kad ga je isprovocirao na grieh. On se nada da će to dovesti do daljnjeg grieha, što će mu zauzvrat dati priliku dodatno ga optužiti, i tako dalje, i tako dalje. Grieh je jedno, ali nadgradnja krivice koju đavao naziđuje na njemu nešto je drugo, a katkad je daleko veće od prvobitnog grieha koji je izgrađen.

Dakle, razumjeti pravu prirodu gospodarenja grieha i kakve su đavlove nakane u njoj, prvi je korak u slobodu.

Sada smo spremni čuti poruku milosti. Božja milost je njegova ljubav na djelu prema onima koji ne zasluđu ništa i ne mogu učiniti ništa. Dakako, na to nas je mjesto doveo zakon i čineći to zapravo nas je učinio kandidatima za milost. Ono najviše što je Božja milost učinila za takve ljude jest osigurati im Spasitelja. Kao što kaže pjesma:

*Kad se nitko nije našao izbaviti me,
Isus je došao, slava neka je njegovu imenu!*

Ili bolje, kako kaže apostol Ivan: »U ovome se sastoji ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za naše grieh«. ⁴ Golgota nam pokazuje da

nas Bog voli takve kakvi smo, bezuvjetno, bez kraja. Tamo Isus nije umro samo za grijeh, nego i grijehu. Tako stoji u Rimljanima 6: »Njegova je smrt bila, jedanput zauvijek, smrt grijehu«. ⁵ Što to znači? Ne znači da je umro poticajima grijeha (njima nikad nije ni bio živ), već da je, plaćajući naš dug u svojoj krvi, umro sili grijeha da ga dalje osudi i zato ga je Bog uskrsnuo iz mrtvih. Ali ako je na tome križu grijeh izgubio svoju silu da osudi našu Zamjenu, izgubio je i silu da osudi sve one kojima je on postao Zamjena. Vrate li se svi oni sad pred križ u ispovijedi, svi mogu računati na tu činjenicu, odbaciti teret krivice i zakoračiti u slobodu. Dok zakon zahtijeva da učinimo sve što je u našoj moći (bez rezultata, osim dodatne osude, kao što smo vidjeli), milost pokazuje na Krista koji je učinio sve za nas i nudi nam da smatramo sebe mrtvima, zajedno s njim, sili naših grijeha da nas dalje osuđuje.

Nekim ušima, izraz »povratak pred križ« može zvučati samo kao vjerski kliše, bez mnogo značenja, osim za posvećene. Ali kada dođe do iskustva, uvjeravam te da nije samo kliše, već nešto veoma duboko i ponizno. To znači vraćanje na mjesto pred Bogom kao samoproglašениh grešnika, i na mjesto gdje se besplatno nude oprostjenje i obnova. Ako nam za to bude trebalo dugo vremena, grijeh će dugo gospodariti nad nama. Ali u trenutku kad se ponizimo i priznamo sve to, oprosteno nam je, očišćeni smo, oslobođeni krivice i proglašени onima koji su u ispravnom odnosu s Bogom – i sve to zbog vječne vrijednosti Isusove krvi u Božjim očima. Temelj krivice na kojemu je sotona nazidao svoju nadgradnju uklanja Bog osobno; nadgradnja se ruši i onaj koji je u njoj bio zarobljen izlazi slobodan.

To je smisao u kojem trebamo tumačiti ovo veliko obećanje: »Grijeh neće gospodariti nad vama«. To je također smisao u kojem trebamo tumačiti drugi važan izraz iz Poslanice Rimljanima 6: »pošto ste oslobođeni od grijeha«, ⁶ i »mi koji umrijesmo grije-

5 Rimljanima 6,10

6 Rimljanima 6,18.22

hu«;⁷ oslobođeni od grijeha i mrtvi grijehu, ne u smislu da smo oslobođeni njegovih poticaja ili mrtvi njima, već njegovoj sili da nas osudi – i stoga smo oslobođeni svih štetnih posljedica života pod njegovom krivicom, na što smo već ukazali.

Dalje, pod milošću dolazi nova pobuda do oslobođene duše: pobuda ljubavi. Onaj kojemu je mnogo oprosteno, mnogo ljubi.⁸ Pod zakonom nije bilo druge pobude osim straha – straha od grijeha i od krivice koju ništa što bi čovjek učinio nije moglo ukloniti. Ali pod milošću, pod sjenom Isusova križa krivica je nestala, sotonine su optužbe ušutkane, savjest je učinjena bjeljom od snijega i moćna je nova pobuda ušla u naša srca, pobuda ljubavi prema onome koji je sve to učinio za nas. Ta nas pobuda vodi da napustimo grijeh i predstavimo sebe i svoje udove kao robove onome koji je sve to učinio. I s tom pobudom dolazi blagoslovljeno pojačanje od Svetoga Duha koji sada prebiva u nama. A rezultat je svetost, prava, stvarna svetost, ovdje i sada, kao i kraj, vječni život. Zapravo točno tako Rimljanima 6 sve to sažima: »Ali sada, dok služite Bogu, pošto ste oslobođeni od grijeha, imate za rod posvećenje, a za svršetak vječni život«.⁹

Stoga pod milošću nema potrebe očajavati zbog grijeha, kad u nekom obliku ponovno bude dio našeg iskustva. Isusova je krv uvijek dostupna za našu obnovu i očišćenje. U toj novoj situaciji grijeh još uvijek ne mora gospodariti nad nama nimalo duže od vremena koje nam treba da ponovno dođemo pred križ i ispovjedimo ga. Niti se, s druge strane, trebamo osjećati kao da možemo samo prikriti svoje neuspjehe i tako izigravati licemjere. Pod milošću možemo sebi priuštiti iskrenost i nazvati grijeh grijehom, bez ikakva izgovora. Uistinu, moramo to učiniti želimo li da nam Otac potrči u susret i zagrlji nas, kao što je učinio onaj u priči o izgubljenom sinu koji se vratio kući. A ništa nas neće toliko

7 Rimljanima 6,2

8 Vidi: Luka 7,36-50

9 Rimljanima 6,22

ohrabriti na to, kao novi pogled na Boga kao Boga milosti, grešnikova Boga. Poslije toga naše svjedočanstvo drugima nije kao farizejevo: »ja nisam kao ostali ljudi«, već kao carinikovo: »Bože, smiluj se meni grešniku!«¹⁰

Ali budi oprezan pri korištenju ove riječi »opet«, što se tiče grijeha koji si počinio, da ne bi propustio silu Isusove krvi. Kažeš li: »Gospodine, opet sam to učinio«, znam što će on reći: »Što si to opet učinio?« Kod njega nigdje ne stoji zabilježeno da se to ikad prije dogodilo – takva je sila njegove krvi. Ako znaš što znači otići pred križ, ne trebaš se opterećivati onim što je bilo ranije; što se njega tiče, ovo je prvi put da si mu došao s tom stvari. Stoga, nakon svakog novog dolaska Isusu, s radošću možeš reći: »Danas je prvi dan ostatka mog života«.

10 Luka 18,10-14

